

รายงานการศึกษา

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ :
กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

โดย **กรมกิจการผู้สูงอายุ**
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงานวิจัย
การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคม
ผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ :
กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

โดย
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
(กรมกิจการผู้สูงอายุ)
กันยายน 2566

คำนำ

สังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งมิติสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เกิดความเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นทั้งในสังคมโลกออนไลน์และโลกจริงที่อาศัยอยู่ ทำให้เกิดกระแสการย้ายถิ่นซึ่งส่งผลต่อแนวโน้มระดับโลก โดยมีสัดส่วนจำนวนประชากรย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับประเทศไทย มีแนวโน้มที่คนไทยจะไปพำนักอยู่ต่างประเทศมากขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ภาวะประชากรสูงวัยที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลก องค์การสหประชาชาติคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุว่าจะมีมากกว่า 1,000 ล้านคน (มากกว่า 13% ของประชากรโลก) สำหรับประเทศไทยเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” แล้วในปี พ.ศ. 2565 และคาดการณ์ว่าจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” ในปี พ.ศ. 2576 อาจถือได้ว่าเป็นผลสำเร็จจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแพทย์ รวมถึงการพัฒนาหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เป็นหลักประกันทางสังคมที่สำคัญ เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 กำหนดให้กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มคนไทยในต่างประเทศสมควรได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากองค์การสวัสดิการสังคม ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศเป็นคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับการสวัสดิการสังคมเช่นเดียวกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

จากสถานการณ์และเหตุผลข้างต้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ จึงศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อเป็นแนวทางให้กลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เข้าใจและเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมที่พึงได้รับ รวมถึงเป็นกลไกหนึ่งในการดำเนินงานพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและผู้สูงอายุไทยในประเทศต่าง ๆ สามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมจากองค์การสวัสดิการสังคมได้ ผลการจากศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศปลายทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

ผู้วิจัยคาดหวังว่าแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ จะนำไปสู่การผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตามบทบาทและภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มุ่งไปสู่การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ได้รับการจัดสวัสดิการสังคมที่ทำให้ดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ชื่อเรื่อง	การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
ผู้วิจัย	นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ)
ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
แหล่งทุน	กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565)
ปีที่พิมพ์	พ.ศ. 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 และเพื่อจัดทำข้อเสนอบทบาทภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ผลการศึกษาพบว่า คนไทยมีการย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศอย่างแพร่หลาย ซึ่งประเทศเยอรมนีเป็นหนึ่งในประเทศที่คนไทยย้ายถิ่นฐานเพื่อการศึกษา การทำงาน การสร้างครอบครัว และการยกระดับคุณภาพชีวิต โดยปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมของประเทศปลายทาง โดยคนไทยในเยอรมนีส่วนใหญ่อาศัยเป็นครอบครัวเดี่ยว มีความสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ได้รับสิทธิสวัสดิการสังคมจากรัฐบาลเยอรมนีครอบคลุมการดำเนินชีวิตในทุกช่วงวัย ทำให้สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตหลังเกษียณได้อย่างมั่นคง คนไทยในเยอรมนีส่วนหนึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องรับสวัสดิการสังคมจากประเทศไทยแล้ว แต่เห็นว่าหน่วยงานภาครัฐของไทยควรมุ่งเน้นการเพิ่มการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ให้เป็นรูปธรรม อาทิ ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านข้อมูลข่าวสารทางการ ด้านกฎหมาย ด้านความสะดวกในการให้บริการ ด้านการส่งเสริมทักษะและวิชาชีพ ด้านการรวมกลุ่มของชุมชนคนไทยในต่างประเทศ

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ, การจัดสวัสดิการสังคม

Name: The Study of a Guideline on Social Welfare Promotion for Thai Older Persons in Foreign Countries: A Case Study of the Federal Republic of Germany

Researcher Miss Siriporn Gudeerat, Social Worker Professional Level
Ministry of Social Development and Human Security (Department of Older Persons)

Advisor Dr. Gumpanat Boriboon, Assistant Professor
The Department of Adult Education and Lifelong Education,
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

Funding National Research and Information System (2022)

Published 2023

Abstract

The Study of a Guideline on Social Welfare Promotion for Thai Older Persons in Foreign Countries: A Case Study of the Federal Republic of Germany aims to study and develop guideline on social welfare promotion for Thai older persons in the Federal Republic of Germany regarding the National Social Welfare Promotion Committee's Regulation on Targeting Individual or Group of Social Welfare Recipients B.E.2555. The objective is also to offer recommendations on the role and mission of the Department of Older Persons in promoting social welfare provision for Thai older persons residing in the Federal Republic of Germany.

The study indicates that Thai people have migrated to numerous countries, with Germany being one of the destinations for Thais seeking opportunities in education, work, family formation and enhanced quality of life. Thai migrants undergo a process of adaptation to the host country's environment, society, and culture. Most Thais in Germany consist of nuclear families and can make a living to financially support themselves and their families. The availability of the German comprehensive social welfare benefits provided over the life course grants them the opportunity to engage in secure life planning in their post-retirement years. Some Thai migrants in Germany do not rely on social welfare from Thailand but seek for the Thai government's expanded role in increasing support and assistance in other areas such as language and communication, official information, laws, service facilitation, vocational skill promotion, and the solidarity of the Thai communities in foreign countries.

Keywords: Thai older persons in foreign countries, social welfare provision

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
บทคัดย่อ.....	ii
Abstract	iii
สารบัญ	iv
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดและเทคโนโลยี.....	6
2.1.1 แนวคิดเรื่องการอพยพและการย้ายถิ่น	6
2.1.2 ความหมายของการย้ายถิ่น.....	6
2.1.3 สถานการณ์การอพยพและการย้ายถิ่น	7
2.1.4 การจัดสวัสดิการสังคม.....	11
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	17
บทที่ 3 วิธีการศึกษา.....	18
3.1 การคัดเลือกพื้นที่การศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	18
3.2 ขอบเขตการดำเนินงาน.....	19
3.3 วิธีการศึกษา	19
3.4 ระยะเวลาดำเนินการ.....	22

บทที่ 4 ผลการศึกษา	23
4.1 ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	23
4.2 ผลการศึกษาเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย	24
4.2.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	24
4.2.2 ผลการสนทนากลุ่ม.....	27
บทที่ 5 การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา.....	31
5.1 สถานการณ์และปัญหาของผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี.....	31
5.2 สวัสดิการสังคมและความต้องการของคนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี.....	31
5.3 แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี.....	33
บรรณานุกรม.....	34
ภาคผนวก.....	37
● หนังสือขอนำส่งโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตการทำวิจัยในมนุษย์	38
● แบบตรวจสอบความครบถ้วนของโครงการวิจัย	39
● ประวัติผู้วิจัยและใบรับรองผ่านการฝึกอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	42
● ข้อเสนอโครงการวิจัย	53
● แบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	71
● เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	89
● หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย	91
● แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง	93
● หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	96

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

สังคมโลกในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เกิดความเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น ไม่เพียงแต่ในสังคมโลกออนไลน์เท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อสังคมโลกที่อาศัยอยู่ด้วย ทำให้เกิดกระแสการเคลื่อนย้ายถิ่น ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อแนวโน้มระดับโลก โดยมีสัดส่วนจำนวนประชากรย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในจำนวนประชากรทุก 1 ต่อ 30 คน ของประชากรโลก จะเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ (International Organization for Migration, 2017) สำหรับประเทศไทย มีแนวโน้มที่คนไทยจะไปพำนักอยู่ต่างประเทศมากขึ้น ดังข้อมูลสถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศประจำปี 2563 (มกราคม - พฤษภาคม 2563) ของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2563 ระบุว่า มีคนไทยที่อาศัยอยู่ใน 126 ประเทศและเขตอาณานิคม จำนวน 1,276,546 คน

นอกจากการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเคลื่อนย้ายถิ่นพำนักแล้วนั้น ภาวะประชากรสูงวัย ยังเป็นสถานการณ์ทางสังคมที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกในระดับที่แตกต่างกันไป ในปี พ.ศ. 2562 จำนวนประชากรโลกได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 7,713 ล้านคน โดยองค์การสหประชาชาติคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุ แบ่งตามกลุ่มวัยได้เป็น (1) ผู้สูงอายุวัยต้น หรืออายุ 60 - 69 ปี จำนวน 576 ล้านคน (ร้อยละ 7.47) (2) ผู้สูงอายุวัยกลาง หรืออายุ 70 - 79 ปี จำนวน 299 ล้านคน (ร้อยละ 3.88) และ (3) ผู้สูงอายุวัยปลาย หรืออายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 143 ล้านคน (ร้อยละ 1.85) (United Nations, 2019) สำหรับประเทศไทย คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2565 จะเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงขึ้นถึงร้อยละ 28 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป สูงขึ้นถึงร้อยละ 20 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2563) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงวัยในสังคมนั้น อาจถือเป็นผลสำเร็จจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแพทย์ ในขณะเดียวกัน การพัฒนาหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ก็เป็นส่วนที่สำคัญและเป็นหลักประกันทางสังคมเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทั้งนี้ ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 (ข้อกำหนดฯ) ได้กำหนดให้กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เป็นผู้ที่เข้าข่ายสมควรได้รับบริการสวัสดิการสังคม จากองค์การสวัสดิการสังคม

โดยมีมาตรการและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การคุ้มครองดูแลสวัสดิการการช่วยเหลือ แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย สร้างหลักประกันและคุ้มครองด้านการเงิน สุขภาพ สังคม และสวัสดิการพื้นฐานอื่น ๆ พัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ พิทักษ์สิทธิ ศักดิ์ศรี และรักษาผลประโยชน์ อีกทั้งส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มกันของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นพลังของสังคม ส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กร รวมถึงการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุน และพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ให้เข้าถึง ระบบสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศเป็นคนไทยอีกกลุ่ม หนึ่งที่จำเป็นต้องได้รับบริการสวัสดิการสังคมเช่นเดียวกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

ปัจจุบัน สถานเอกอัครราชทูต หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคนไทยที่อาศัยอยู่ใน ต่างประเทศ ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือสำหรับคนไทยในต่างประเทศ เช่น “อยู่เยอรมนี คู่มือสำหรับคนไทย ฉบับกระเป๋” “คู่มือคนไทยในเนเธอร์แลนด์” “คู่มือคนไทยในสิงคโปร์” “คู่มือคนไทยในศรีลังกา” และ “คู่มือคนไทยไปมัลดีฟส์” เป็นต้น เพื่อให้คนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศและผู้ที่มีสนใจย้ายถิ่นฐานไปยัง ต่างประเทศ ได้รับทราบและเข้าใจประเทศปลายทางในแง่มุมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านการดำรงชีวิต สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อห้ามและข้อควรระวังต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงาน ที่ให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ เพื่อให้คนไทยที่ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมีความรู้และการเตรียมตัวที่ดี เข้าใจและ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้อย่างราบรื่น ลดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจพบได้ในการดำเนินชีวิต ในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีคนไทยในต่างประเทศประสบปัญหาทางสังคมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังมีช่องว่างในการแก้ปัญหาจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ โดยแต่ละหน่วยงานนั้น จะรับผิดชอบแก้ไข ปัญหาภายใต้ภารกิจของหน่วยงานตนเองเท่านั้น อีกทั้งยังขาดการประสานสัมพันธ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับบริการ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไทย ซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศด้วย ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็น ได้ว่า คนกลุ่มนี้ไม่สามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ ทั้งจากประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศต้นทาง และจากประเทศที่ไปพำนักซึ่งเป็นประเทศปลายทางได้ เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีความพยายามที่จะพัฒนา บทบาทการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยเริ่มดำเนิน โครงการนำร่องที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และดำเนินการร่วมกันกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เนื่องจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นหนึ่งในประเทศปลายทางที่มีคนไทยย้ายถิ่นไปพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี รวมถึงมีการรวมกลุ่มกันของชุมชนชาวไทยอย่างเข้มแข็ง และมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาสังคมและ

สวัสดิการ ณ วัดพุทธวิหาร กรุงเบอร์ลิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับคนไทยในต่างประเทศตามบทบาทและภารกิจของกระทรวง พม. ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับงานของกระทรวง การต่างประเทศ (วิชัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.)

กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) ภายใต้สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม แห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุม และตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ และ กระทรวง พม. ที่ผ่านมา มีการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ และสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เช่น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ เพื่ออาสาช่วยเพื่อนไทย ณ กรุงเบอร์ลิน การจัดอบรมอาสาช่วยเพื่อนไทย การสร้างเครือข่ายอาสาสมัคร แต่ยังคงขาดการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนากลไกเพื่อดูแลกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะ เพื่อให้การบริการสวัสดิการสังคม เกิดความชัดเจน ตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของกลุ่มเป้าหมาย และเป็นรูปธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ ให้กับผู้สูงอายุ ในต่างประเทศระยะยาวต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยใน ต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะเป็นแนวทางเพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุและคนไทย ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้เข้าใจและเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมที่พึงได้รับ รวมถึงเป็นกลไก หนึ่งในดำเนินงานพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนีและผู้สูงอายุไทยในประเทศต่าง ๆ สามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมจาก องค์การสวัสดิการสังคมได้ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็น การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และยุทธศาสตร์ประเทศ รวมถึงการส่งเสริมการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ เพื่อให้เกิด พลวัตของงานสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อกำหนดฯ ที่ต้องการให้คนไทยทุกกลุ่ม เข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ผลการจากศึกษาในครั้งนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัด สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศปลายทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555

1.2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและผลการศึกษาที่ผ่านมา เช่น การย้ายถิ่น ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่น ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศ และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.3.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ได้ทำการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากพระภิกษุ คนไทยในพื้นที่

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ดำเนินงาน

คือ เมืองที่มีชุมชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 มีการผลักดันนโยบาย แนวปฏิบัติ และแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ตามบทบาทภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ

1.4.2 ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1.5.1 ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

1.5.2 สวัสดิการสังคม หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดี (well-being) ของสังคม ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย อาทิ การเข้าถึงบริการทางสังคมที่จำเป็น การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพ รวมถึงการให้ความคุ้มครองด้านสุขภาพและความมั่นคงแก่กลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นที่สุด ได้แก่ คนยากจน คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยหรือมีโรคเรื้อรัง พ่อแม่วัยใส และบุคคลว่างงาน เป็นต้น

1.5.3 การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ หมายถึง การเคลื่อนย้ายของบุคคลข้ามพรมแดนจากประเทศต้นทางไปยังประเทศปลายทางเพื่อจุดประสงค์ในการตั้งถิ่นฐาน สามารถจำแนกการย้ายถิ่นระหว่างประเทศออกเป็นแบบถาวร ต้องมีระยะเวลาพำนักอยู่ในต่างประเทศอย่างน้อย 12 เดือนขึ้นไป และแบบชั่วคราว ต้องมีระยะเวลาพำนักอยู่ในต่างประเทศน้อยกว่า 12 เดือน

1.5.4 กลุ่มคนไทยในต่างประเทศ หมายถึง คนในต่างประเทศที่มีเชื้อชาติไทยหรือสัญชาติไทยที่พำนักอยู่ในต่างประเทศ รวมทั้งคนไทยที่มีการย้ายถิ่นที่อยู่ คนไทยที่ย้ายถิ่นที่อยู่แบบมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ได้แก่ ทำงาน เรียนหนังสือ ท่องเที่ยว และบุตรบุญธรรมที่ได้รับอุปการะโดยต่างชาติ นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศอย่างผิดกฎหมายและประสบภาวะยากลำบากในต่างประเทศ ได้แก่ คนไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศแต่ถูกทอดทิ้งหรือถูกหลอกให้แต่งงานคนไทยที่ประสบกับความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศ ผู้ขายบริการทางเพศ แรงงานที่ถูกหลอกไปทำงานเหยื่อจากการค้ามนุษย์ คนไทยที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติและภัยสงคราม

1.5.5 แนวทางการส่งเสริมสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทยในต่างประเทศ หมายถึง แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในพื้นที่สหพันธรัฐเยอรมนีตามบทบาทและภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและเทคโนโลยี

2.1.1 แนวคิดเรื่องการอพยพและการย้ายถิ่น

การอพยพและการเคลื่อนย้ายถิ่นเกิดขึ้นมาอย่างยาวนานตั้งแต่ก่อนสมัยคริสตกาลสืบเนื่องมาจากแสวงหาอาหาร แหล่งน้ำ พื้นรวมถึงการลี้ภัย นำไปสู่การผสมผสานระหว่างเชื้อชาติและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต อาหาร และภูมิปัญญาที่ทำการเกษตร การเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ การหาพื้นที่ตั้งถิ่นฐานเพื่อพักอาศัยทั้งแบบชั่วคราวและถาวร การอพยพและการเคลื่อนย้ายถิ่นจึงถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประชากรตามพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเติบโตของเศรษฐกิจและสภาพสังคมอีกด้วย

การอพยพและการเคลื่อนย้ายถิ่นมีความแตกต่างจากการเกิดและการตายซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่การอพยพและการเคลื่อนย้ายถิ่นนั้น เป็นเรื่องที่มีมนุษย์สามารถเลือกกระทำได้ อาจจะเป็นการอพยพและการเคลื่อนย้ายถิ่นโดยปัจเจกบุคคลหรือเป็นหมู่คณะ

2.1.2 ความหมายของการย้ายถิ่น

เป็นกระบวนการของการเคลื่อนย้าย เปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของประชากรในทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการย้ายถิ่นชั่วคราวหรือถาวร การเคลื่อนย้ายภายในประเทศ (Internal Migration) หรือระหว่างประเทศ (International Migration) ซึ่งถือได้ว่าการอพยพและการย้ายถิ่น เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อแนวโน้มระดับโลก โดยเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการเปลี่ยนแปลงโลก และการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของผู้คน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันระหว่างพื้นที่ ในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี (International Organization for Migration, 2017)

การอพยพและการย้ายถิ่น หมายถึง การเคลื่อนย้ายบุคคลหรือกลุ่มคนจากที่อยู่อาศัยหนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์จะพักอาศัยอยู่ในที่ใหม่เป็นระยะเวลาานพอสมควร ความหมายของการอพยพและการย้ายถิ่นควรพิจารณาตามเกณฑ์สองด้าน คือ

(1) ขอบเขตทางด้านภูมิศาสตร์ การอพยพและการย้ายถิ่นในประเทศ (Internal Migration) คือ การอพยพย้ายจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือเทศบาลและการอพยพและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ (International Migration) คือ การเคลื่อนย้ายจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่งเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 12 เดือน

(2) ช่วงระยะเวลาในการอพยพและการย้ายถิ่น โดยทั่วไปผู้ศึกษาจะกำหนดกันเองตามประเด็นที่ศึกษา อาทิ การอพยพและย้ายถิ่นของประชากรในกรุงเทพมหานครในระยะเวลา 5 ปี

2.1.3 สถานการณ์การอพยพและการย้ายถิ่น

1) สถานการณ์การอพยพและการย้ายถิ่นของคนไทย

การย้ายถิ่นของคนไทย เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 60 และดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (วิชัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.) จากข้อมูลสถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2563 (มกราคม-พฤษภาคม 2563) ของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2563 พบว่าการอพยพย้ายถิ่นอาศัยไปยังต่างประเทศของคนไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งเพื่อการทำงาน การศึกษา และการสมรส โดยระบุว่า มีคนไทยที่อาศัยอยู่ใน 126 ประเทศและเขตอาณา จำนวน 1,276,546 คน โดยมีทั้งผู้ที่อาศัยอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และส่วนที่เหลือเป็นคนไทยแต่ไม่ต้องการแสดงตัวต่อทางการ เนื่องจากเหตุผลทางกฎหมายของสถานการณ์การเข้าเมือง

พัทยา เรือนแก้ว (2555) (อ้างถึงใน วิชัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ที่ผ่านมา ปรากฏการณ์ย้ายถิ่นข้ามชาติถูกมองว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการเดินทางถึงท้องถิ่นปลายทาง โดยมีได้พิจารณาว่าเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลา หรืออาจมีการย้ายถิ่นข้ามชาติแบบลูกโซ่ เช่น การย้ายถิ่นข้ามชาติของเยาวชนไทย เพื่อติดตามบิดามารดาไปยังประเทศปลายทาง หรือปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่เกิดจากพ่อแม่ไทยที่อาศัยในต่างประเทศโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย การรวมกลุ่มชุมชนไทยในต่างแดน การคืนสู่แดนเกิดของคนไทยข้ามชาติ รวมถึงการคืนถิ่นของคนไทยข้ามชาติในวัยเกษียณอีกด้วย

2) แนวโน้มการย้ายถิ่นของคนไทยไปสู่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นหนึ่งในประเทศปลายทาง ที่มีคนไทยย้ายถิ่นไปพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ปัจจุบัน มีจำนวนคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นจำนวนมากกว่า 59,000 คน เมื่อศึกษาวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของคนไทยที่พำนักอยู่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พบว่ามีวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น 3 รูปแบบ คือ

(1) เพื่อการศึกษาต่อ เนื่องจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นอีกหนึ่งประเทศปลายทางที่ชาวไทยต้องการศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะด้านวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี

(2) เพื่อการทำงานในต่างประเทศ ทั้งแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย และการลักลอบทำงาน

(3) เพื่อการสร้างครอบครัวและการแต่งงาน นอกจากนี้จำนวนหญิงไทยที่สมรสกับชายเยอรมัน ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

สำหรับสาเหตุและแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไม่ได้มีเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ปัญหาครอบครัว และความปรารถนาที่จะมีชีวิตและสภาพสังคมที่ดีกว่า ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นข้ามชาติโดยผ่านการแต่งงาน นอกจากนี้การย้ายถิ่นจากประเทศไทยมายังสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีของหญิงไทย ยังอาจถูกมองในบริบทการค้ามนุษย์เพื่อค้าบริการทางเพศและเพื่อบังคับการแต่งงานอีกด้วย (พิทยา เรือนแก้ว, 2555)

จากการศึกษา พบว่า คนไทยเหล่านี้ ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการภายใต้กฎหมายของประเทศปลายทางที่ตนเองพำนักอยู่ได้ ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ปัญหาด้านการสื่อสารด้วยภาษาของประเทศปลายทาง ปัญหาด้านการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและปัญหาด้านขาดข้อมูลและความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการที่พึงได้รับตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีและความมั่นคงในชีวิตในระยะยาว

3) รูปแบบการย้ายถิ่น

William R. Petersen นักประชากรศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้แบ่งลักษณะการอพยพประชากรออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

(1) การอพยพและการย้ายถิ่นแบบดั้งเดิม (Primitive Migration) เป็นลักษณะการอพยพก่อนสมัยคริสตศักราช มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแหล่งอาหาร พื้นที่เพาะปลูก และเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์

(2) การอพยพและการย้ายถิ่นแบบถูกบังคับ (Forces Migration) เป็นการย้ายถิ่นโดยไม่เต็มใจ แต่โดนบังคับหรือมีความจำเป็น จึงต้องย้ายจากถิ่นอยู่อาศัยเดิมไปที่อื่นหรือไปยังต่างประเทศ อาจเกิดจากเหตุผลทางการเมือง ต้องโทษประหาร ภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติทางสิ่งแวดล้อม

(3) การอพยพและการย้ายถิ่นแบบจำเป็นต้องไป (Impelled Migration) หรือบางครั้งถูกเรียกว่าการอพยพและการย้ายถิ่นแบบถูกบังคับเช่นกัน เป็นการอพยพหรือย้ายถิ่นเนื่องจากถูกกดขี่อยู่ภายใต้การคุกคามที่รับรู้ได้ทั้งทางคำพูดและทางร่างกาย แต่ยังมีทางเลือกกว่าจะทำตามหรือไม่ก็ได้

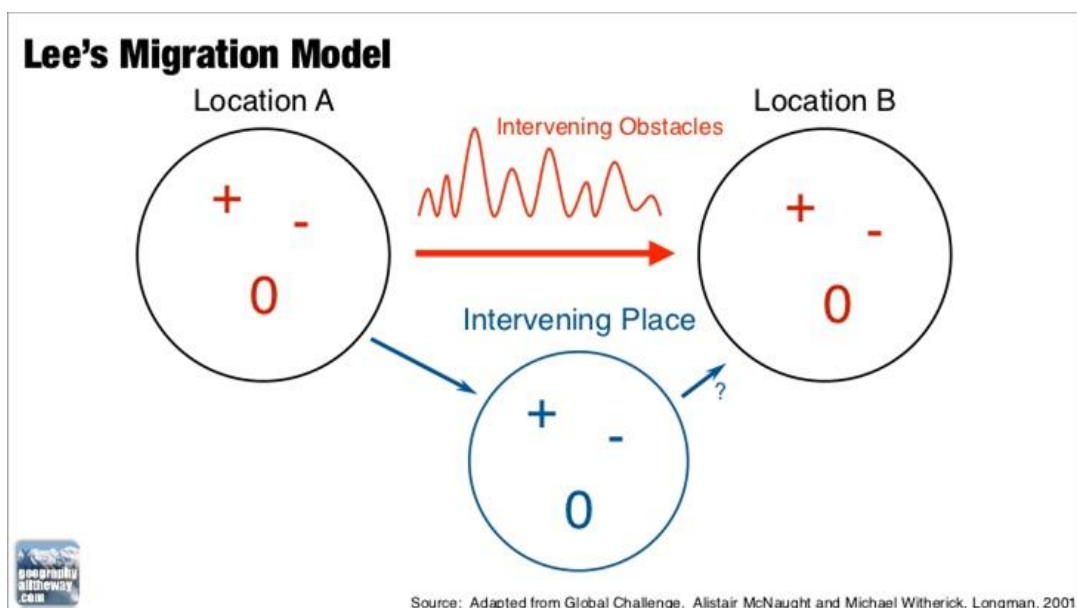
(4) การอพยพและการย้ายถิ่นแบบเสรี (Free Migration) เป็นการที่บุคคลหรือกลุ่มคนสามารถเลือกอพยพหรือย้ายถิ่นได้อย่างอิสระเสรี อาจมีสาเหตุมาจากสภาพเศรษฐกิจ การหางาน การศึกษา หรือย้ายตามครอบครัว เป็นต้น

(5) การอพยพและการย้ายถิ่นแบบมวลชน (Mass Migration) หรือบางครั้งถูกเรียกว่า การอพยพและการย้ายถิ่นเสรีเช่นกัน แต่เป็นการอพยพหรือย้ายถิ่นของคนจำนวนมากในเส้นทางเดียวกัน เช่น การอพยพหรือย้ายถิ่นของแรงงานไทยเพื่อไปทำงาน ณ ประเทศออสเตรเลีย

Lee (1966) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีปัจจัยดึงดูดและผลักดัน (Push and Pull Theory) ขึ้นเพื่ออธิบายถึงปัจจัยต่าง ๆ ทำให้คนย้ายถิ่น โดยคำนึงถึงปัจจัยผลักดันและดึงดูด และอุปสรรคที่เข้ามาแทรกแซงเพื่อคาดการณ์รูปแบบการย้ายถิ่น สนับสนุนแนวคิดที่ว่าอุปสรรคที่ขวางกั้น (intervening obstacles) สามารถขัดขวางการอพยพหรือย้ายถิ่นไปยังบางพื้นที่ได้ ในขณะที่ปัจจัยผลักดันและดึงดูดสามารถส่งเสริมการอพยพออกจากพื้นที่เก่าไปยังพื้นที่ใหม่ได้

(1) ปัจจัยผลักดัน (Push Factor) คือ สิ่งใดก็ตามที่บังคับให้ผู้คนย้ายออกจากพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ประกอบด้วยปัจจัยหลักสามประเภท ได้แก่ ปัจจัยผลักดันทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยภายในทั้งสามประเภทยังมีปัจจัยที่โดดเด่นหลายประเด็น อาทิ การเข้าไม่ถึงโอกาส การเลือกปฏิบัติ การสูญเสียความมั่งคั่ง สงคราม เป็นต้น

(2) ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) คือปัจจัยที่ดึงดูดหรือชักจูงผู้คนให้ย้ายไปยังสถานที่ใหม่ มีความคล้ายคลึงกับปัจจัยผลักดันตรงที่แบ่งออกเป็นสามประเภท ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม แต่ไม่เหมือนกับปัจจัยผลักดันตรงที่ปัจจัยดึงดูดสัมพันธ์กับเหตุผลในการย้ายไปยังสถานที่ต่าง ๆ โดยมีหลายปัจจัยเด่น อาทิ โอกาสในการทำงาน สภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สภาพอากาศที่ดี ความปลอดภัย เป็นต้น ปัจจัยดึงดูดเป็นส่วนสำคัญของโมเดลการย้ายถิ่นของ Lee เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าเหตุใดกลุ่มบางกลุ่มจึงต้องการไปยังสถานที่บางแห่ง (ในแบบจำลอง เหตุผลในการไปยังสถานที่ B)

Ravenstein (1889) ได้เสนอทฤษฎีเรื่องการอพยพหรือย้ายถิ่น (Ravenstein's Migration Theory) ซึ่งมักจะใช้ร่วมกับทฤษฎีปัจจัยดึงดูดและผลักดันและแบบจำลองอื่น ๆ เพื่อแสดงรูปแบบการอพยพหรือย้ายถิ่นฐาน ประกอบด้วย 6 ประเด็น ดังนี้

- (1) ผู้ย้ายถิ่นส่วนมากจะย้ายในช่วงระยะทางใกล้ ๆ โดยทั่วไปมุ่งสู่ศูนย์กลางการค้าและอุตสาหกรรม
- (2) การย้ายถิ่นมักจะดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน ผู้อยู่อาศัยอยู่บริเวณใกล้ ๆ เมืองไหนที่มีความเจริญเติบโตเร็วก็จะย้ายเข้าสู่เขตเมืองนั้น และผู้อยู่อาศัยเขตห่างไกลก็จะย้ายเข้าแทนที่
- (3) การย้ายถิ่นที่กระจายออกไป จะมีแรงดึงดูดน้อยลง
- (4) ความแตกต่างระหว่างเมือง (Urban) กับชนบท (Rural) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดแนวโน้มของการย้ายถิ่นเข้าสู่เมือง
- (5) การย้ายถิ่นมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ เป็นผลมาจากความสะดวกสบายในการคมนาคมและการพัฒนาของเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรม
- (6) ไม่ว่าจะการย้ายถิ่นจะเกิดจากเหตุผลใด ปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลทำให้เกิดการอพยพหรือย้ายถิ่น คือ แรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ซึ่งได้แก่ ความต้องการในแง่วัตถุเพื่อทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม

4) ผลกระทบจากอพยพและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ

การอพยพและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ ส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ทั้งทางประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง ดังนี้

- (1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม (Socioeconomic Impact) จากงานวิจัยและรายงานต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าประชากรมีความนิยมในการอพยพหรือย้ายถิ่น ทั้งแบบถาวรและแบบชั่วคราวไปยังประเทศร่ำรวยเพื่อหางานทำ และแสวงหาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แรงงานที่มีทักษะ (skilled worker) มักจะเป็นที่ต้องการของประเทศที่พัฒนาแล้ว ส่วนแรงงานที่มีทักษะน้อย (less skilled worker) หรือไม่มีทักษะ (unskilled worker) ก็ยังเป็นที่ต้องการในบางประเทศที่ต้องการแรงงานในการทำเกษตรกรรม งานก่อสร้าง งานดูแลผู้สูงอายุ ทั้งนี้ แรงงานต่างด้าวมีแนวโน้มที่จะว่างงานเมื่อเทียบกับคนท้องถิ่น และมีข้อจำกัดในการเข้าถึงตำแหน่งงานที่เหมาะสม จึงมักจะทำงานที่ไม่ได้ใช้ทักษะ เช่น งานก่อสร้าง งานแม่บ้าน ธนาคารโลก (World Bank) ได้ประมาณการว่าการโอนเงินระหว่างประเทศเข้าสู่ประเทศด้อยพัฒนาจากแรงงานที่อพยพ

หรือย้ายถิ่น มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น โดยมีแหล่งเงินหลัก ๆ มาจาก สหรัฐอเมริกา และยุโรป ช่วยส่งผลให้รายได้ครัวเรือนในประเทศด้อยพัฒนาเพิ่มขึ้น รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการซื้อขายและบริการในประเทศบ้านเกิดเพิ่มขึ้น ผลกระทบเชิงลบต่อประเทศต้นทางคือ สมองไหล หรือการสูญเสียคนชั้นมันสมอง เป็นการอพยพ หรือย้ายถิ่นออกจากประเทศของบุคคลซึ่งมีทักษะหรือความรู้เฉพาะด้าน

(2) ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Impact) ประเทศมหาอำนาจในยุคล่าอาณานิคม มักจะมีประชากรหลากหลายเชื้อชาติมากกว่าประเทศอื่น นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องชาติพันธุ์ระหว่างเขตชนบทและเขตเมือง มีการจัดตั้งชุมชนพลัดถิ่นจำนวนมากในประเทศที่พัฒนาแล้ว ผู้อพยพแพร่กระจายออกไปในพื้นที่กว้าง ส่งผลให้เกิดการผสมผสานทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม

(3) ผลกระทบทางการเมือง (Political Impact) ในหลายประเทศที่มีกลุ่มผู้อพยพอย่างถูกกฎหมายและมีสิทธิในการเลือกตั้ง กลุ่มคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะลงคะแนนให้ผู้แทนที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อความต้องการและความเชื่อของบุคคลเหล่านั้น และหากกลุ่มผู้อพยพมีขนาดใหญ่ มีการศึกษา และมีฐานะทางสังคมที่ดี อาจจะมีอำนาจลงเล่นการเมืองเอง กลุ่มผู้อพยพมีแนวโน้มจะลงคะแนนให้นักการเมืองของตนมากกว่านักการเมืองที่เป็นคนพื้นเมือง นอกจากนี้ การอพยพและการย้ายถิ่นสามารถนำไปสู่ความตึงเครียดทางการเมืองได้ เช่น การควบคุมชายแดนอย่างเข้มงวดระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกาและเม็กซิโก

(4) ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact) หากการเปลี่ยนแปลงของประชากรได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการอพยพหรือย้ายถิ่นฐาน ประชากรที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้เกิดความตึงเครียดในการใช้ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

2.1.4 การจัดสวัสดิการสังคม

1) ที่มาของสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม หมายถึง ความเป็นอยู่ที่ดี (well-being) ของสังคม ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย อาทิ การเข้าถึงบริการทางสังคมที่จำเป็น การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและดีต่อสุขภาพ รวมถึงการให้ความคุ้มครองด้านสุขภาพและความมั่นคงแก่กลุ่มเป้าหมายที่จำเป็นที่สุดอย่างเหมาะสม ได้แก่ คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยหรือมีโรคเรื้อรัง พ่อแม่วัยใส และบุคคลว่างงาน เป็นต้น

Vasey (2501) กล่าวว่าสวัสดิการสังคมประกอบด้วยคุณลักษณะหลักสองประการ ได้แก่ (1) การใช้มาตรการด้านสวัสดิการเพื่อสนับสนุนหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวในฐานะสถาบัน

ทางสังคมขั้นพื้นฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ และ (2) ความตั้งใจที่จะเสริมสร้างความสามารถของแต่ละบุคคลในการรับมือกับสถานการณ์ชีวิตของตน

แนวคิดเรื่องสวัสดิการสังคมและขอบเขตการดำเนินงานแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละประเทศ วิวัฒนาการและระยะเวลาที่ใช้ การให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการพัฒนาและสวัสดิการ โครงสร้างรัฐในการให้บริการ อาจกล่าวได้ว่าสวัสดิการสังคมเป็นระบบของกฎหมายที่รัฐบาลจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองพลเมืองของตน อาทิ ประกันสังคมที่คุ้มครองประชาชนที่ว่างงาน ได้รับอุบัติเหตุระหว่างปฏิบัติงาน ประกันสุขภาพยามเจ็บป่วย และเงินบำนาญเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณ Friedlander (2510) กล่าวว่าสวัสดิการสังคมประกอบด้วยบริการจัดการบริการและสถาบัน ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วยเหลือบุคคลและกลุ่มบุคคล ให้บรรลุมาตรฐานชีวิตและสุขภาพ รวมถึงความสัมพันธ์ทางสังคมและส่วนบุคคล ซึ่งช่วยให้กลุ่มเป้าหมายพัฒนาขีดความสามารถสูงสุดและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีตามความต้องการของครอบครัวและชุมชน

Heywood (2548) สวัสดิการสังคมส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทางเศรษฐกิจของบุคคล โดยเติมเต็มความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เสนอแนวทางในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบสวัสดิการสังคมดังต่อไปนี้ (1) ส่งเสริมความสามัคคีทางสังคมและความสามัคคีของชาติ ให้พลเมืองทุกคนมี “ส่วนได้ส่วนเสีย” และรับประกันว่าอย่างน้อยต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคมขั้นพื้นฐาน (2) ขยายเสรีภาพในการปกป้องผู้คนจากความยากจน และช่วยให้ประชาชนพัฒนาและตระหนักถึงศักยภาพของตนเอง (3) รับประกันความมั่นคงด้วยการตอบโต้ผลกระทบของการกีดกันทางสังคมและช่วยเหลือผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (4) ทำหน้าที่เป็นกลไกในการส่งเสริมความเสมอภาคมากขึ้นและเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม

2) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคม

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง (Family Centric Approach)

ครอบครัวมีบทบาทอย่างแข็งขันในการจัดสวัสดิการสังคม เป็นแนวทางพื้นฐานที่มีมาอย่างยาวนาน ความผูกพันทางครอบครัวที่เข้มแข็งมีแนวโน้มที่จะเป็นแหล่งทุนทางสังคมที่สำคัญ เช่น ในการดูแลเด็ก คนชรา และผู้พิการ ครอบครัวมักจะมีบทบาทนำ ในประเทศที่พัฒนาแล้วโครงสร้างครอบครัวมีความเข้มแข็ง โครงการของรัฐบาลจึงสามารถไปใช้ตอบสนองความต้องการในด้านอื่น ๆ สำหรับหลายประเทศในเอเชีย ครอบครัวยังคงเป็นหลักในเรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเด็กที่ว่างงานและผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามแนวทางดังกล่าวยังมีข้อจำกัด เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและ

รูปแบบการใช้ชีวิต ทำให้ปริมาณครอบครัวแบบขยายลดลงอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะในเขตเมือง รวมถึงปัญหาทางด้านการเงิน

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแบบส่วนที่เหลือ (Residual Approach)

แนวทางแบบส่วนที่เหลือเป็นการจัดสวัสดิการโดยให้ความช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นทางเลือกสุดท้าย มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่าประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ผู้ขัดสนสามารถหาความช่วยเหลือผ่านทางครอบครัวหรือองค์กรนอกภาครัฐ รัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือเมื่อกลุ่มดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เท่านั้น สวัสดิการมีไว้สำหรับผู้ยากจน ป่วย ว่างาน ผู้สูงอายุ และบุคคลอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเท่านั้น เนื่องจากมีข้อจำกัดในหลายประเด็น โดยเฉพาะเรื่องวิธีการจัดสวัสดิการและการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิ์ที่จะได้รับสวัสดิการ การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านถิ่นที่อยู่จะกลายเป็นปัญหาสำหรับผู้รับผลประโยชน์ หากโครงการดังกล่าวมีไว้สำหรับผู้อยู่อาศัยในรัฐหรือดินแดนที่กำหนดในระบบของรัฐบาลกลาง

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแบบเศรษฐกิจแบบผสมผสาน (Mixed-Economy Welfare Approach)

ในหลายประเทศมีการใช้แนวทางเศรษฐกิจผสมผสานในด้านของสวัสดิการสังคม อาทิ สหรัฐอเมริกา และสหพันธรัฐเยอรมนี การจัดสวัสดิการในรูปแบบนี้ ภาครัฐและเอกชนจะร่วมมือกันบริหารจัดการนโยบายสวัสดิการ ส่งเสริมให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพกว่าแบบระบบราชการเป็นศูนย์กลาง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารัฐจะเข้าไปแทรกแซงการดำเนินงานของเอกชนได้ แต่ไม่ได้ขัดขวางภาคเอกชนจากการแสวงหาผลกำไร ภาครัฐร่วมกำกับดูแลธุรกิจ และอาจโอนอุตสาหกรรมสินค้าสาธารณะ (Public goods) มาเป็นของรัฐ

แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแบบสถาบัน (Institutional Approach)

ในช่วงศตวรรษที่ 19 แนวความคิดด้านสถาบัน เป็นที่นิยมในหมู่นักรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในยุคที่ทวีปยุโรปกำลังพัฒนาระบบประชาธิปไตย โดยอาจนิยามได้ว่าสถาบัน หมายถึง ระบบการจัดรูปแบบพฤติกรรมของคนในสังคม เป็นแบบแผน กฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน ธรรมเนียมปฏิบัติที่ดำเนินต่อเนื่องกันมา แนวทางดังกล่าวตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่าสวัสดิการสังคมสามารถส่งเสริมได้ดีที่สุดผ่านการร่วมใช้ทรัพยากรและดำเนินการร่วมกัน โดยการจัดสวัสดิการสำหรับประชาชนแบบถ้วนทั่ว เช่น การเปลี่ยนจากการให้สวัสดิการด้านสาธารณสุขเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เป็นการได้รับสวัสดิการแบบถ้วนหน้า (Universal Health Coverage)

เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร มีเพียงด้านการศึกษาและสาธารณสุขเท่านั้นที่นิยมให้เป็นสวัสดิการแบบถ้วนหน้า

3) ขอบเขตการจัดสวัสดิการสังคม

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มาตราที่ 5 กำหนดการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม ให้คำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) สาขาต่าง ๆ ที่จะดำเนินการตามความจำเป็นและเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ นันทนาการและกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น
- (2) ลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการในการดำเนินการ เช่นการส่งเสริม การพัฒนา การสงเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกัน การแก้ไขและการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

ในการจัดสวัสดิการทางสังคมวรรคหนึ่งให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนาและองค์กรอื่นที่มีส่วนร่วมด้วย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนด ขอบเขตกิจกรรมของงานสวัสดิการสังคม ดังนี้

- (1) การศึกษา
- (2) สุขภาพอนามัย
- (3) การประกันรายได้
- (4) ที่อยู่อาศัย
- (5) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความมั่นคงทางสังคม
- (6) นันทนาการ
- (7) บริการสังคมปัจเจกบุคคล

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานทฤษฎี และวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอพยพและย้ายถิ่น การจัดสวัสดิการ ย้ายถิ่นฐานของคนไทยไปต่างประเทศ ได้มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นฐานของกลุ่มคนไทยและ ได้เสนอแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสำหรับคนไทยในต่างประเทศ หรือในสหพันธสาธารณรัฐ เยอรมนี ดังนี้

ลักขมี แก้ววงศ์ใหญ่ และคณะ (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพลวัตแรงปรารถนาของผู้ย้ายถิ่นข้ามชาติ บ้านสว่าง อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี พบว่า การย้ายถิ่นที่บ้านสว่างที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง มากกว่า 30 ปี โดยมีการย้ายถิ่นไปหลายประเทศ และหลายคนเคยย้ายถิ่นมากกว่าหนึ่งครั้ง ไม่ว่าจะการย้ายถิ่น จะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม พยายามอธิบายให้เห็นมากกว่ามิติทางเศรษฐกิจที่เป็นเงื่อนไขของผู้คน ในการตัดสินใจเดินทางไป ต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะล้มเหลว หรือไม่ประสบความสำเร็จ โดยข้อค้นพบที่สำคัญในมิติของแรงปรารถนา เช่น ความคาดหวังต่อการย้ายถิ่น มุมมองและความคาดหวัง ต่อชีวิต ประสบการณ์การย้ายถิ่น ความจริงที่ผู้ย้ายถิ่นเผชิญทั้งในถิ่นปลายทางและชุมชนบ้านเกิด ประเด็น เหล่านี้ส่งผลต่อพลวัตแรงปรารถนาที่สัมพันธ์กับการ ตัดสินใจย้ายถิ่น และการใช้ชีวิตของผู้ย้ายถิ่นแต่ละกรณี อย่างเฉพาะเจาะจง

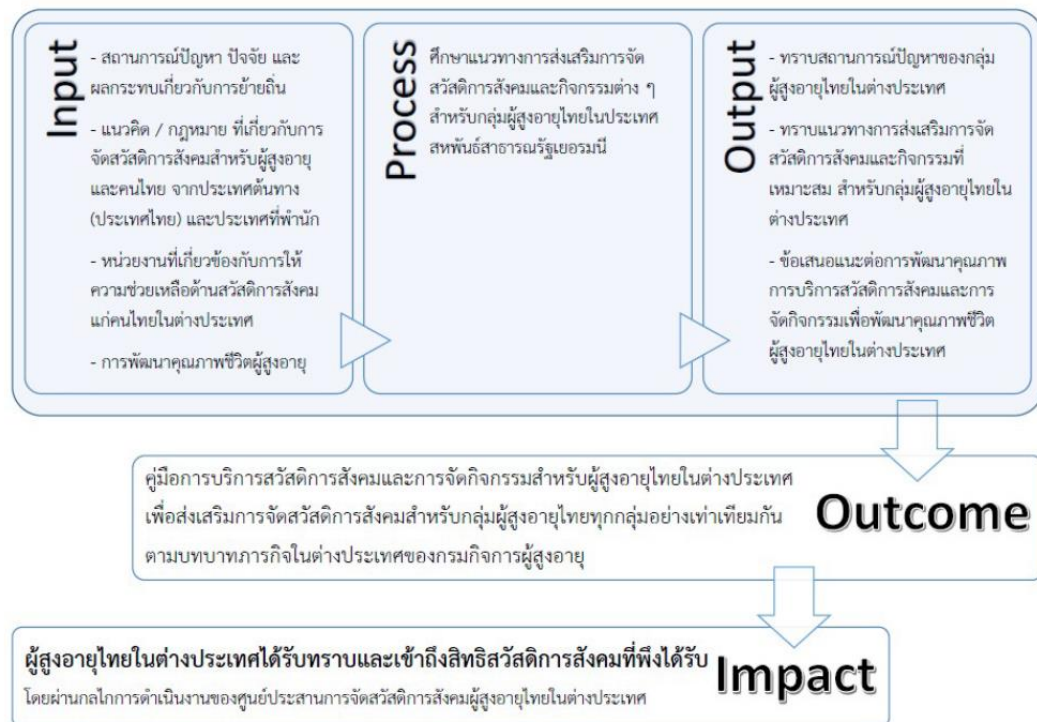
กรรณิการ์ สุวรรณรัตน์ (2548) ได้ศึกษาทัศนคติของหญิงไทยที่แต่งงานกับชาวต่างชาติ โดยเก็บข้อมูล แบบเจาะสัมภาษณ์หญิงไทยจำนวน 10 ราย ที่สมรสหรืออยู่กันฉันท์สามีภรรยา กับชายชาวเยอรมัน ในประเทศเยอรมัน โดยผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติในการเลือกคู่ครองโดยทั่วไปของหญิงไทยที่มีคู่ครอง ชาวเยอรมันนั้นมีทัศนคติให้ความสำคัญต่อความรัก การยอมรับ ความเข้าใจ และความรับผิดชอบ ต่อครอบครัวมากที่สุด เรื่องที่มีความสำคัญรองลงมาคือการให้เกียรติภรรยา นอกจากนี้ หญิงไทยยังเห็นชอบว่า การแต่งงานกับชายชาวเยอรมันทำให้ฐานะทางการเงินดีขึ้น และมีโอกาสมีงานทำและได้รับสวัสดิการที่ดีกว่า

สุภาวงศ์และคณะ (2548) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้หญิงไทยอพยพย้ายถิ่นไปยังสหพันธรัฐเยอรมนี ประกอบด้วยข้อมูลปัจจัยผลักดัน (Push) คือผู้หญิงส่วนใหญ่มีฐานะยากจนประสบภาวะยากลำบากทางการเงิน อยากมีรายได้เพิ่มขึ้น บางคนประสบปัญหาล้มเหลวในชีวิตคู่และอยากมีอนาคตใหม่ที่ดีกว่า รวมถึงค่านิยม ในการมีสามีต่างชาติ ส่วนปัจจัยดึงดูด (Pull) ให้ผู้หญิงไทยอพยพหรือย้ายถิ่น ไปยังสหพันธรัฐเยอรมนี คือ ได้ค่าตอบแทนที่สูงกว่า มีโอกาสในงานการได้งานทำที่ดีกว่า ประกอบกับชายเยอรมันนิยมแต่งงานกับ หญิงชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากความเป็นแม่บ้านแม่เรือน อ่อนโยน เอาใจใส่ รวมทั้งเกิดจาก การชักชวนของคนรู้จัก ประกอบกับที่ผ่านมาสหพันธรัฐเยอรมนีไม่ได้กำหนดให้ผู้เดินทางต้องจัดทำวีซ่า ในการเข้าประเทศ ประกอบกับการมีสวัสดิการสังคมที่ดีกว่า

สร้อยมาศ รุ่งมณี (2561) ได้ศึกษาการเคลื่อนย้ายเชิงพื้นที่ทางสังคมของคนไทยในออสเตรเลีย โดยเก็บข้อมูลจากคนไทยที่อยู่อาศัยในมหานคร ซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลียจำนวน 10 ราย ในจำนวนนี้ สองรายเป็นผู้ย้ายถิ่นเข้ามาในออสเตรเลียในทศวรรษ 1970 และ 1990 ในขณะที่ผู้ให้ข้อมูล รายอื่น ๆ เป็นผู้ย้ายถิ่นเข้ามาหลังปี 2000 โดยทั้งหมดจบการศึกษาระดับ อุดมศึกษาจากประเทศไทย ใช้วีซ่านักเรียนและมีจุดประสงค์เรียนภาษาและ ทำงานไปพร้อมกัน การย้ายถิ่นของคนไทยในออสเตรเลียในแต่ละยุคสมัย ไม่ได้มีเพียงการเชื่อมโยงเชิงพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ระหว่างต้นทางกับปลายทาง แต่การย้ายถิ่นยังส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายเชิงพื้นที่ทางสังคม กล่าวคือ ไม่เพียงแต่เคลื่อนย้ายเชิงกายภาพแล้วหยุดพักหลักที่ใดที่หนึ่ง แต่การเคลื่อนดังกล่าวยังส่งผลต่อสถานะทางสังคมที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีพลวัต โดยเฉพาะผู้ย้ายถิ่นที่ประสบความสำเร็จสามารถยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนต้นทางได้ แม้ว่าเทคโนโลยีกาวิวัตน์จะทำให้คนสามารถเคลื่อนที่ได้ง่ายกว่าในยุคก่อน แต่ในความเป็นจริงผู้คนมีความสามารถในการเคลื่อนย้ายทางสังคมได้ไม่เท่ากัน นโยบายการย้ายถิ่นในแต่ละช่วงเวลาของรัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการเคลื่อนย้ายทั้งรูปแบบของการย้ายถิ่นของคนรุ่นก่อนที่สามารถย้ายถิ่นและกลายเป็นพลเมืองของประเทศใหม่โดยกระบวนการที่ไม่ยุ่งยากและมีโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดี และการเคลื่อนย้ายหลายรูปแบบของผู้คนในรุ่นปัจจุบันที่มีทั้งการเคลื่อนแบบชั่วคราว การจัดการให้ตัวเองสามารถเคลื่อนที่ไปได้ และการพยายามที่จะปักหลักด้วยกลวิธีที่แตกต่างกัน ซึ่งในกรณีประเทศออสเตรเลีย ภูมิหลังของผู้ย้ายถิ่นรุ่นปัจจุบันเป็นผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปที่สมัครวีซ่านักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทั้งหาประสบการณ์ด้านการศึกษาและการทำงานเป็นระยะเวลาสั้นๆ และแม้ว่างานที่สามารถทำได้จะเป็นงานใช้แรงงานต่ำกว่าวุฒิการศึกษา แต่สถานะดังกล่าวไม่ได้หยุดนิ่งหรือมีลักษณะลงหลักปักฐานเสมอไป บทความนี้แสดงให้เห็นว่าภายใต้การย้ายถิ่นข้ามพรมแดนและสถานะทางสังคมของผู้ย้ายถิ่นมีลักษณะ “เคลื่อนย้าย” มีพลวัต ไม่ได้มีลักษณะเพียงแต่ขึ้นหรือลง หรือพุ่งไปในทิศทางใดทางหนึ่ง ดังนั้นการจะทำความเข้าใจปรากฏการณ์การย้ายถิ่นในยุคสมัยใหม่จึงอาจไม่ใช่เพียงการพิจารณาการเคลื่อนที่ของผู้คนจากที่หนึ่งไปอยู่อีกที่หนึ่งเป็นระยะเวลาสั้น ๆ หรือสถานภาพหลังจากตั้งรกรากในประเทศปลายทางแล้ว หากแต่ต้องมองปรากฏการณ์อย่างเชื่อมโยงไหลเชื่อมโยงกับบริบทอื่น ๆ อย่างรอบคอบในบริบทของการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน

2.3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด รูปแบบในการจัดสวัสดิการสังคม การย้ายถิ่นฐาน สถานการณ์การย้ายถิ่นฐานของคนไทยสู่สหพันธรัฐเยอรมนี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นของคนไทย ได้จัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ดังนี้

การศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ โดย กรมกิจการผู้สูงอายุ

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุไทยที่พำนักอยู่ในเยอรมนี โดยผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยไว้ 2 ส่วน คือ การสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วยการร่วมวิจัยของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

(1) ผู้วิจัย เป็นผู้ปฏิบัติงานในกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำหน้าที่ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีการวิจัย

(2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย เป็นผู้สูงอายุและคนไทยในประเทศเยอรมนี ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้แก่ผู้วิจัย

(3) ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นผู้มีความรู้และมีเป้าหมายในการร่วมพัฒนา รวมถึงนำผลการศึกษาไปขยายผลต่อเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศต่อไป

3.1 การคัดเลือกพื้นที่การศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

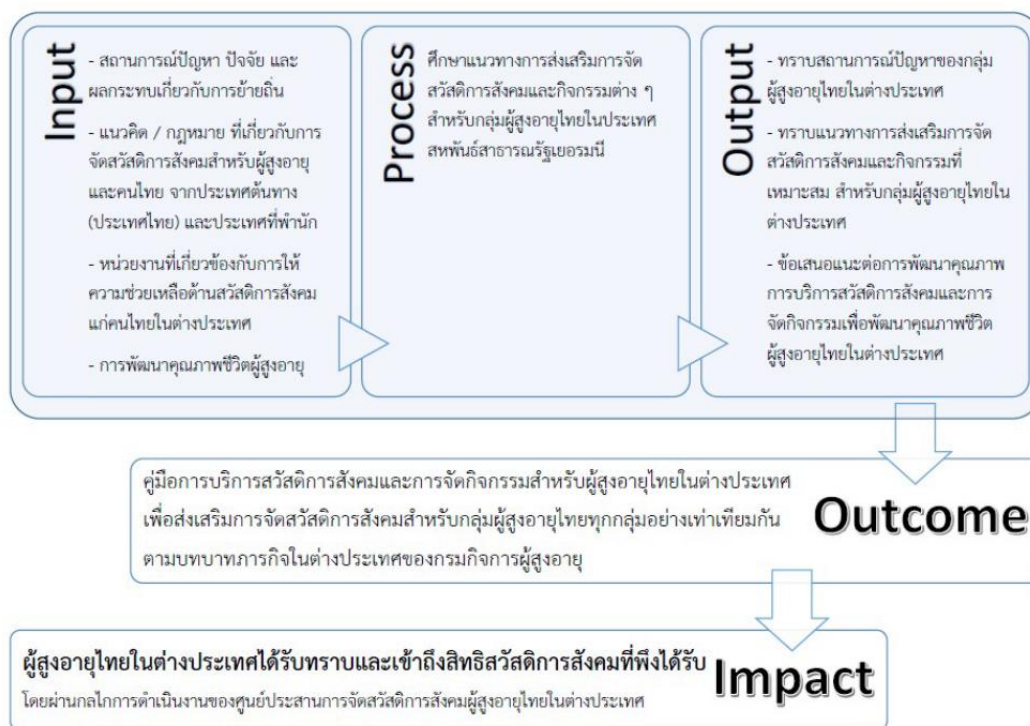
เมืองที่มีชุมชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนี โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria) จำนวน 18 คน เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย
- 2) อายุ 40 ปีขึ้นไป
- 3) พำนักอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี

เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria) ดังนี้

- 1) เป็นผู้ป่วยหรือมีภาวะที่มีผลกระทบต่อสื่อสาร เช่น ภาวะบกพร่องทางการสื่อสาร (Aphasia), โรคอัลไซเมอร์ (Alzheimer's disease)
- 2) ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร
- 3) ไม่สามารถใช้โปรแกรม Zoom ได้

3.2 ขอบเขตการดำเนินงาน

การศึกษาแนวทางการจัดตั้งศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ โดย กรมกิจการผู้สูงอายุ

3.3 วิธีการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุไทยที่พำนักอยู่ในเยอรมนี โดยผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยไว้ 2 ส่วน คือ การสัมภาษณ์รวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วยการร่วมวิจัยของ 3 องค์กรประกอบ ได้แก่

- (1) นักวิจัย โดย นักวิจัยจะทำหน้าที่ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีการวิจัย
- (2) ผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ถ่ายทอดความรู้ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้แก่กวิจัย
- (3) ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นผู้มีความรู้และมีเป้าหมายในการร่วมพัฒนา รวมถึงนำผลที่ได้ไปขยายผลต่อเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการ ของผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิชาการ

ผู้วิจัย ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และผลงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การย้ายถิ่น ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่น ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.2 ศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย

1.2.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีชุมชนผู้สูงอายุและคนไทยอาศัยอยู่

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้วิจัย ทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุและคนไทย ในเยอรมนี ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และพำนักอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผ่านการประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน และศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคม และสวัสดิการ วัดพุทธวิหาร ณ กรุงเบอร์ลิน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (วรรณี แกมเกตุ, 2551)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ร่วมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม รวมถึงการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

เมื่อได้ข้อมูลวิจัยแล้ว ผู้วิจัย จะทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ โดยเป็นการใช้รูปแบบที่หลากหลายในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าจำนวน 4 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกัน โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูล ได้ข้อค้นพบมาเหมือนกันแสดงว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง เช่น เปรียบเทียบข้อมูลจากการสังเกตกับการสัมภาษณ์เปรียบเทียบกับสิ่งที่พูด การตรวจสอบความแน่นอนของคำพูดในเรื่องเดียวกันแต่ละเวลาเปรียบเทียบมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา เปรียบเทียบข้อมูลปรากฏการณ์เดียวกันที่มาจากแต่ละระยะเวลา หรือเปรียบเทียบข้อมูลเรื่องเดียวกันที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คน เป็นต้น

2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate)

การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี เป็นการตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้มุมมองของแนวคิดทฤษฎี ที่ต่างไปจากเดิม มาพิจารณาตีความข้อมูลชุดเดียวกัน จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใด

2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate)

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล เป็นการใช่วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน หรือกำหนดให้มีผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ในการรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการตีความ (Interpretation) จากพฤติกรรมและอวัจนภาษาระหว่างการให้สัมภาษณ์ เป็นต้น

2.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล (Analyst Triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยต่างคนต่างวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้ข้อค้นพบ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน และเมื่อทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัย จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์และจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดทำร่างคู่มือการให้บริการสวัสดิการสังคมและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในงานบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meetings และใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะทำการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมถึงสกัดประเด็นต่าง ๆ ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นการสรุปข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมฯ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์และเผยแพร่รายงานการศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ: กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ฉบับสมบูรณ์

3.4 ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2566

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในบทนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ทั้งในพื้นที่ประเทศไทยและประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ และบทบาทภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

4.1 ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และผลงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การย้ายถิ่น ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่น ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อให้ทราบแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทยและผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศที่ผ่านมา และบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศที่เป็นอยู่ โดยมีผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การอพยพและการเคลื่อนย้ายถิ่น เกิดขึ้นจากการแสวงหาสิ่งตอบสนองต่อความต้องการในการดำรงชีวิต ตั้งแต่ปัจจัย 4 ที่มีความจำเป็นยิ่ง ตลอดจนสิ่งที่จะช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ในการดำรงชีวิต เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลจนถึงระดับกลุ่มบุคคล ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการเมือง และด้านสิ่งแวดล้อม โดยคนไทยมีแนวโน้มการอพยพย้ายถิ่นอาศัยไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ทั้งเพื่อการทำงาน การศึกษา การสมรสและสร้างครอบครัว นำไปสู่เป้าหมายคือการยกระดับคุณภาพชีวิต ประเทศเยอรมนีเป็นหนึ่งในประเทศปลายทางที่มีคนไทยย้ายถิ่นไปอาศัยจำนวนมากและมีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี ด้วยแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ รวมถึงการมีครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่ดีกว่า แต่คนไทยส่วนหนึ่งยังคงมีปัญหาพื้นฐานความรู้ทางภาษาและการสื่อสาร ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับบริบทของประเทศเยอรมนี ทั้งสังคม วัฒนธรรม รวมถึงความรู้ความเข้าใจในกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการที่พึงได้รับ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ

2) สวัสดิการสังคม เป็นสิ่งที่สนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีและคุ้มครองความมั่นคงในชีวิตของพลเมืองในประเทศนั้น ๆ มุ่งเน้นการส่งเสริมทางเศรษฐกิจด้วยมาตรการส่งเสริมหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งในสังคม

ระดับครอบครัว เสริมสร้างความสามารถระดับบุคคลให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต ช่วยส่งเสริมให้พลเมืองทุกคนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียอย่างเสมอภาคและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม การดำเนินการจัดสวัสดิการของภาครัฐมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละประเทศ มีทั้งแบบครอบครัวเป็นศูนย์กลาง แบบรัฐช่วยเหลือในส่วนที่ขาด แบบสถาบันกำหนดบรรทัดฐานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และแบบเศรษฐกิจผสมผสาน ซึ่งประเทศเยอรมนีมีแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมแบบผสมผสาน มีระบบราชการเป็นศูนย์กลาง กำกับดูแลภาคเอกชน และให้ภาคเอกชนร่วมมือบริหารจัดการนโยบายสวัสดิการ

4.2 ผลการศึกษาเก็บข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อให้ทราบแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเพื่อให้ทราบข้อเสนอแนะทางภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี การศึกษาครั้งนี้จึงได้สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านผู้สูงอายุ ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มโดยมีผลการศึกษา ดังนี้

4.2.1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

เพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนีที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 18 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย (Key Informant) ถ่ายทอดความรู้ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้แก่ผู้วิจัย โดยผลการสัมภาษณ์จำแนกเป็นประเด็นได้ดังนี้

4.2.1.1 สถานการณ์และปัญหาของคนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

คนไทยรวมถึงผู้สูงอายุไทยเยอรมนีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในลักษณะครอบครัวเดี่ยว พ่อ แม่ ลูก มีทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ได้รับสิทธิสวัสดิการจากประเทศเยอรมนี โดยคนไทยส่วนใหญ่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม สิ่งแวดล้อมของประเทศเยอรมนีได้ โดยหากเกษียณอายุแล้วยังต้องการที่จะอาศัยอยู่ที่เยอรมนีไม่กลับมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย เนื่องจากเห็นว่าเยอรมนีมีสวัสดิการที่ครอบคลุมกว่าประเทศไทย มีการรวมกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่จัดโดย

เครือข่าย/กลุ่มคนไทย ได้แก่ การอบรมพัฒนาสุขภาพจิต การอบรมการเป็นที่ปรึกษาปัญหาครอบครัว การรวมตัวของกลุ่มสตรีในยุโรป เนเธอร์แลนด์ และเยอรมนี งานวัดไทยในเยอรมนี ชมรมผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ประกอบด้วยกิจกรรม อาทิ การปีบลูกบอลกระตุนกล้ามเนื้อ การเดินบาสโลบ การทำงานประดิษฐ์ต่าง ๆ

4.2.1.2 สิทธิสวัสดิการสังคมและความต้องการของคนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

1) สิทธิสวัสดิการตามกฎหมายของเยอรมนีที่คนไทยและผู้สูงอายุไทยได้รับอยู่แล้ว ส่วนใหญ่คนไทยในเยอรมนีไม่ทราบถึงสิทธิสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย เนื่องจากได้รับสิทธิสวัสดิการตามกฎหมายของเยอรมนีอยู่แล้ว ได้แก่

- สิทธิลูกจ้างกับการเดินทาง : การอุดหนุนค่าโดยสารสาธารณะ ลูกจ้างสามารถขอ Job Ticket สำหรับเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ โดยนายจ้าง/นิติบุคคลจะออกค่าโดยสารให้ 50%

- สิทธิลูกจ้างกับการการลา : การป่วยระหว่างการทำงาน หากทำงานในตำแหน่งใด ๆ อย่างน้อย 2 ปี และเกิดอุบัติเหตุ ทั้งจากการทำงานและจากสาเหตุอื่น ๆ ให้ลูกจ้างที่ได้รับอุบัติเหตุแสดงใบรับรองแพทย์ สามารถหยุดพักรักษาตัวได้ 30 วันขึ้นไป และยังได้รับเงินเดือน 100% ในเดือนแรก แล้วลดหลั่นไปในเดือนถัดไป การลาพักร้อนจากการทำงานยังได้รับเงินเดือนจากนายจ้างเต็มจำนวน

- สิทธิจากการเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว : บุตรมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน ตั้งแต่แรกเกิด - 18 ปี และได้รับบัตรแสดงสิทธินักเรียนในระบบการศึกษา สำหรับโดยสวัสดิการสาธารณะ แบบไม่เสียค่าใช้จ่าย 1 ใบ ครอบคลุมทุกเส้นทาง (ครอบคลุมถึงกรณีสามีปัจจุบันของตนไม่ได้รับรองบุตรบุญธรรม)

- สิทธิสวัสดิการรักษายาบาล : ไม่ต้องเสียค่ารักษายาบาล เนื่องจากมีข้อกำหนดให้หักรายได้ส่วนหนึ่งจากเงินเดือนเป็นเบี้ยประกันสุขภาพ

- สิทธิการดูแลกรณีฉุกเฉิน : การจัดการศพตามประเพณี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

- สิทธิบุคคลว่างงาน : การได้รับเบี้ยยังชีพขั้นต่ำระหว่างตกงาน เป็นระยะเวลา 1 ปี และรับข้อมูลข่าวสารการเปิดรับสมัครงานเป็นระยะ เพื่อให้กลับเข้าสู่ระบบแรงงานตามกฎหมาย

- สิทธิผู้สูงอายุ : การได้รับความช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุด้านร่างกาย เช่น เมื่อผู้สูงอายุป่วย สามารถโทรศัพท์แจ้งขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้ภายใน 5 - 10 นาที เจ้าหน้าที่จะเข้าช่วยเหลือถึงสถานที่แจ้งเหตุอย่างรวดเร็ว ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ดูแล จะมีสวัสดิการดูแลภายในบ้านพักคนชรา ผู้สูงอายุที่มีรายได้สามารถเลือกว่าต้องอยู่ในบ้านพักรูปแบบใด มีชุดการดูแลระดับใด ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้หรือรายได้น้อย ภาครัฐจะจัดให้มีผู้ดูแล มีพยาบาลและมีปัจจัย 4 บริการ

2) สิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือที่คนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนีต้องการได้รับ

- ความช่วยเหลือด้านภาษาและการสื่อสาร : คนไทยส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการติดต่อราชการและเอกสารต่าง ๆ ที่ต้องใช้ภาษาเยอรมัน เนื่องจากไม่มีความรู้พื้นฐานหรือมีความรู้พื้นฐานภาษาเยอรมันน้อย ทำให้ไม่สามารถสื่อสารภาษาเยอรมันได้
- ความสะดวกในการประสานงานกับภาครัฐ : คนไทยต้องการให้การประสานงานกับหน่วยงานราชการของไทยและเยอรมนีเป็นไปด้วยขั้นตอนที่สะดวก รวดเร็ว ไม่ซับซ้อน
- ความช่วยเหลือแบบสงเคราะห์กรณีฉุกเฉิน : การให้ความช่วยเหลือแก่คนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากในต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้สูงอายุ เนื่องจากถูกทอดทิ้งหรือคู่สมรสเสียชีวิต
- ความช่วยเหลือทางกฎหมาย : โดยเฉพาะการดำเนินการด้านทรัพย์สิน สมบัติ พิณยกรรม
- ความช่วยเหลือด้านสุขภาพ : รับฟังปัญหา ให้คำปรึกษา
- จัดให้มี/ส่งเสริมกิจกรรมการฝึกสอนอาชีพ เช่น สอนนวดแผนไทย สอนแกะสลัก ตัดเย็บเสื้อผ้า โดยผู้ชำนาญการจากแต่ละสาขาอาชีพ
- จัดให้มี/ส่งเสริมกิจกรรมการแสดงศักยภาพของผู้สูงอายุไทย เช่น ให้ผู้สูงอายุมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดภูมิปัญญา ความรู้ วิชาชีพต่าง ๆ
- จัดให้มี/ส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมการรวมกลุ่มของคนไทย : กิจกรรมทางศาสนา เช่น ตักบาตร ทำวัตร ฝ่าป่า กฐิน กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง
- จัดให้มีกิจกรรมเตรียมความพร้อมปรับตัวสำหรับคนไทยและผู้สูงอายุไทยที่ต้องการกลับมาใช้ชีวิตในประเทศไทย เพื่อให้สามารถป้องกันหรือรับมือกับภาวะ Reverse Culture Shock หรือภาวะที่บุคคลกลับมาสู่สภาพแวดล้อมที่เคยอยู่แต่ตนเองกลับรู้สึกเหมือนเป็นคนนอก ที่อาจเกิดขึ้นได้

4.2.1.3 แนวทางส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

- 1) กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ได้แก่
 - กิจกรรมการรวมกลุ่มของศาสนิกชนในศาสนสถานต่าง ๆ เช่น การรวมกลุ่มของชาวไทยพุทธในกิจกรรมที่วัดไทยในเยอรมนี การรวมกลุ่มของชาวไทยคริสต์ในกิจกรรมที่คริสตจักรในเยอรมนี

- กิจกรรมการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตามสถานที่ชุมชนที่มีคนไทยรวมตัวกันมาก เช่น วัดไทย ร้านอาหารไทย ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายของชำ

- กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุที่มีความหลากหลาย ทั้งวิชาการและนันทนาการ มีการจัดตารางเวลากิจกรรมที่ผู้สนใจสามารถเลือกเข้าร่วมได้อย่างอิสระ พร้อมเพิ่มวันเวลากิจกรรมให้คนจากทุกสาขาอาชีพมาเข้าร่วมได้นอกเวลาทำงานของตนเอง และจัดในสถานที่อื่น ๆ นอกจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน เพื่อให้ผู้สนใจเข้าร่วมที่อาศัยในบริเวณอื่น ๆ มาเข้าร่วมได้มากขึ้น

- กิจกรรมจัดทำเว็บไซต์และข้อมูลประชาสัมพันธ์ ช่องทางติดต่อ Hotline ที่ติดต่อสะดวก ใช้ภาษาที่ชาวบ้านเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

- ภาครัฐของไทยอาจขอความร่วมมือใช้พื้นที่ประชาสัมพันธ์ สอดแทรกอยู่ในการจัดมหกรรมหรือคอนเสิร์ต ซึ่งในเยอรมนีมีศิลปินไทยมาจัดแสดงคอนเสิร์ตค่อนข้างบ่อย อาทิ คริสติน่า อากีล่าร์ เจตริน วรรธนะสิน ในห้องจัดแสดงขนาดเล็กและผู้ชมสามารถใกล้ชิดกับศิลปินมากกว่าการจัดแสดงในไทยด้วย

2) ปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ และแนวทางแก้ไขปัญหาหรือลดอุปสรรค

- ความไม่เปิดกว้างในการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน ทั้งระดับหน่วยงานของรัฐและระดับชมรม/เครือข่าย แก้ไขโดยต้องปรับชุดความคิดใหม่ ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายและความเปลี่ยนแปลงของ

- หน่วยงานรัฐไทยมีความกระจัดกระจาย ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน แต่ประชาชนไม่เข้าใจเมื่อไปขอรับบริการ จึงมองว่าเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนก็คือเจ้าหน้าที่เหมือนกัน น่าจะให้บริการจบครบวงจรได้ทันที

- ปัญหาเรื่องวันหมดอายุของหนังสือเดินทาง (passport) สำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียง ที่ต้องเดินทางมาต่ออายุทุก ๆ 10 ปีที่ประเทศไทยหรือสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ เนื่องจากปัจจัยด้านสุขภาพของบางคนที่ไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายและเดินทาง ต้องการให้ปรับเปลี่ยนเป็น “หนังสือเดินทางตลอดชีพ” โดยกำหนดเกณฑ์อายุที่มีสิทธิ เช่น อายุ 65 ปีขึ้นไป

4.2.2 ผลการสนทนากลุ่ม

เพื่อให้ได้แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive

Sampling) ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน โดยผลการสนทนากลุ่มเป็นข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมฯ

4.2.2.1 ข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประเทศที่อยู่อาศัยหลังเกษียณ

- สิทธิสวัสดิการสังคมและบริการจากภาครัฐ : ประเทศเยอรมนีให้สิทธิสวัสดิการแก่พลเมืองเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีคุณภาพของผู้สูงอายุที่ครอบคลุมในหลากหลายมิติ ซึ่งมาจากการหักภาษีเงินได้ระหว่างทำงาน เปรียบเป็นการตอบแทนการใช้ความสามารถในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศทั้งในภาครัฐและเอกชนอย่างสมเหตุสมผล รวมถึงการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นไปด้วยความรวดเร็วและตรงจุด ทั้งการบริการทั่วไปและการให้ความช่วยเหลือกรณีฉุกเฉิน ส่วนประเทศไทยให้สิทธิสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงการคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จากการสนทนามีข้อสังเกตว่า สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทยด้านการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพรายเดือนยังไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ การขอรับบริการจากภาครัฐของไทยยังคงมีความซับซ้อนและต้องใช้เอกสารประกอบเป็นจำนวนมาก รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ให้บริการในระดับท้องถิ่น สื่อสารต่อผู้รับบริการโดยเฉพาะผู้สูงอายุไม่ชัดเจน ไม่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและตรงไปตรงมา รวมถึงเน้นการทำงานที่สะดวกต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐด้วยกันมากกว่าเน้นความสะดวกของผู้รับบริการ

- สภาพสังคมและวัฒนธรรม : ประเทศไทยมีสภาพสังคมที่ค่อนข้างยืดหยุ่น มีกฎหมายที่ไม่เคร่งครัดมากทำให้สามารถดำเนินชีวิตรวมถึงประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ มีวัฒนธรรมของความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างบุคคล ระหว่างครอบครัว ระหว่างชุมชน ทำให้ความเป็นอยู่ในสังคมไทยเต็มไปด้วยความอบอุ่นและความสบายใจ ส่วนประเทศเยอรมนีมีสภาพสังคมที่ค่อนข้างเคร่งครัดในกฎหมาย เป็นระบบระเบียบ มีวัฒนธรรมของความเคารพในบทบาท หน้าที่ สิทธิ รวมถึงศักยภาพของตนเอง การช่วยเหลือตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าการขอความช่วยเหลือ

- สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ : ประเทศไทยอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบร้อนชื้นทั่วประเทศมีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีระหว่าง 18 – 38 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนมีอากาศร้อนและฤดูหนาวมีอากาศเย็นสบาย ไม่หนาวจัด ประเทศไทยจึงเหมาะแก่การอยู่อาศัยในช่วงฤดูหนาว ส่วนประเทศเยอรมนีอยู่ในเขต

ภูมิอากาศอบอุ่น ในพื้นที่เมืองมีสภาพอากาศไม่แปรปรวนรุนแรง ฤดูร้อนมีอากาศแจ่มใส ร้อนแห้งจนถึงอากาศเย็นและมีฝนตก ฤดูหนาวมีอากาศหนาวถึงหนาวจัด ประเทศเยอรมนีจึงเหมาะแก่การอยู่อาศัยในช่วงฤดูร้อน

2) ความต้องการของคนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

- คนไทยในเยอรมนีโดยเฉพาะผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมาเป็นเวลานาน เคารพในศักยภาพและคุณค่าของตนเองที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ จึงมองว่าตนเองสมควรได้รับการดูแลจากภาครัฐให้คุ้มค่ากับที่ตนเองทำงานและหักภาษีเข้าสู่ระบบอยู่ถูกต้องมาตลอด เพื่อให้ชีวิตในอนาคตดำเนินไปตามแผนที่ตนเองวางไว้ ซึ่งสิทธิสวัสดิการสังคมที่ได้รับจากรัฐบาลเยอรมนีมีความครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ มิติสภาพแวดล้อม มิติสุขภาพ และมิติสังคม จึงเห็นว่าสิทธิสวัสดิการที่ได้รับมีความคุ้มค่าและสมเหตุสมผลอยู่แล้ว ส่วนประเทศไทย คนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนีส่วนหนึ่งกลับมองว่าตนเองใช้ชีวิตนอกประเทศไทยมาเป็นเวลานาน การทำงานและการเสียภาษีอยู่ภายใต้จัดการและหมุนเวียนในระบบการคลังของรัฐบาลเยอรมนี รัฐบาลไทยจึงไม่จำเป็นต้องแบ่งงบประมาณแผ่นดินมาเป็นสวัสดิการแก่คนนอกประเทศไทย แต่คาดหวังให้ภาครัฐของไทยมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับคนไทยและผู้สูงอายุไทยในด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านกฎหมาย ด้านการสร้างเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับรัฐ และรัฐกับรัฐ เพื่อไม่ให้คนไทยและผู้สูงอายุไทยไม่รู้สึกรถึงการถูกรัฐบาลของประเทศกำเนิดทอดทิ้ง

4.2.2.2 คำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

จากการสนทนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ มีคำแนะนำต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐของไทย ที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิการสังคมและบริการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ต่อคนไทยและผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ดังนี้

1) ด้านการบริการ

- ควรเพิ่มการอำนวยความสะดวกหรือให้คำแนะนำในการดำเนินขั้นตอนการช่วยเหลือ การประสานความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ รวมถึงเพิ่มหน่วยบริการสัญจรไปยังแต่ละพื้นที่ เพื่อให้ความช่วยเหลือถึงผู้รับบริการอย่างตรงมาและรวดเร็ว เน้นการติดต่อ พูดคุย และสำรวจปัญหาของผู้ขอรับความช่วยเหลืออย่างละเอียดและต่อเนื่อง พร้อมติดตามจนกระทั่งผู้รับบริการได้รับการช่วยเหลือและปัญหาได้รับแก้ไขเสร็จสิ้น

2) ด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร

- ควรประสานกับสถานที่ที่คนไทยในต่างประเทศสามารถพบเห็นและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐของไทยได้สะดวก ในการติดตั้งสื่อประชาสัมพันธ์ อาทิ หนังสือ ประกาศ โปสเตอร์ แผ่นพับ อินโฟกราฟิก QR code รวบรวมข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นต้องรู้ระหว่างอาศัยในต่างประเทศ อาทิ หมายเลขโทรศัพท์และช่องทางติดต่อหน่วยงานภาครัฐ คู่มือการติดต่อราชการและการขอรับบริการต่าง ๆ ที่คนไทยและผู้สูงอายุไทยสามารถอ่าน ศึกษา ทำความเข้าใจ และปฏิบัติตามได้ทันที

- ควรปรับปรุงการออกแบบส่วนที่เชื่อมต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface Design) ของเว็บไซต์และแอปพลิเคชันบริการภาครัฐ โดยเฉพาะแอปพลิเคชัน GOLD by DOP และเว็บไซต์ www.dop.go.th ของกรมกิจการผู้สูงอายุ รวมถึงเว็บไซต์ www.m-society.go.th ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ควรออกแบบให้ประชาชนอ่านและเข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน มีขนาดและสีของข้อความ รูปภาพ และแผนภูมิ ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้งาน เป้าหมายและเหมาะสมสัดส่วนหน้าจอแสดงผล สามารถค้นหาข้อมูลและบริการที่ต้องการได้ทันที

3) ด้านการจัดการระบบข้อมูล

- ควรรวบรวมข้อมูลสำคัญทางการที่เป็นปัจจุบัน รวมถึงเอกสารเผยแพร่ ไว้ในระบบที่เป็นศูนย์กลางของหน่วยงาน ซึ่งทุกส่วนงานภายในสามารถเรียกใช้งานได้ตลอดเวลาและนำไปใช้อ้างอิงได้จากแหล่งเดียวกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนจากการจัดเก็บข้อมูลแยกตามแต่ละส่วนงาน และลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้นจากข้อมูลที่แต่ละส่วนงานบันทึกไว้ไม่ตรงกัน

บทที่ 5 การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี โดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1 สถานการณ์และปัญหาของผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี

คนไทยรวมถึงผู้สูงอายุไทยในเยอรมนีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในลักษณะครอบครัวเดี่ยว มีทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพ ทั้งเป็นเจ้าของที่ภาครัฐ พนักงานภาคเอกชน และประกอบอาชีพอิสระ รวมถึงมีความสามารถทำงานในองค์กรภาคประชาสังคม มีรายได้เลี้ยงดูตนเองและครอบครัว ได้รับสิทธิสวัสดิการพื้นฐานจากประเทศเยอรมนี โดยคนไทยส่วนใหญ่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมของประเทศเยอรมนีได้ แม้ว่าในระยะแรกที่ย้ายไปอยู่อาศัยในเยอรมนีจะมีอุปสรรคด้านการสื่อสารภาษาเยอรมันก็ตาม แต่สามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้จากการสังสรรค์ประสบการณ์การดำเนินชีวิตในเยอรมนี และเมื่อเกษียณอายุแล้วยังต้องการที่จะอาศัยอยู่ที่เยอรมนีต่อไปและไม่กลับมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย เนื่องจากเยอรมนีมีสวัสดิการที่ดีกว่าประเทศไทย แต่อาจมีการเดินทางมาเยี่ยมเยียนประเทศไทยบ้างเป็นครั้งคราว มีการรวมกลุ่มหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับกลุ่มคนไทยตามโอกาสที่สะดวก เช่น กิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพตามความสนใจ งานอาสาสมัครช่วยเหลือหญิงไทยที่ประสบความเดือดร้อนต่าง ๆ รวมถึงการนัดพบรับประทานอาหารหรือกิจกรรมระหว่างครอบครัวร่วมกันเป็นการส่วนตัว

5.2 สวัสดิการสังคมและความต้องการของคนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

5.2.1 สิทธิสวัสดิการตามกฎหมายของเยอรมนีที่คนไทยและผู้สูงอายุไทยได้รับอยู่แล้ว

ส่วนใหญ่คนไทยในเยอรมนีไม่ทราบถึงสิทธิสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย เนื่องจากได้รับสิทธิสวัสดิการตามกฎหมายของเยอรมนีอยู่แล้ว โดยส่วนใหญ่เป็นสวัสดิการที่จัดสรรจากเงินภาษีที่จัดเก็บ

จากการหักรายได้ต่อเนื่องจากการทำงาน และสวัสดิการที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรต้นสังกัดที่จ้างงานต้องให้ สิทธิประโยชน์แก่ลูกจ้างหรือพนักงานในสังกัด ได้แก่

1) สิทธิสวัสดิการขั้นพื้นฐานจากรัฐบาล

1.1) สวัสดิการบริการที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ สวัสดิการรถโดยสารสาธารณะทุกเส้นทาง สำหรับนักเรียนในระบบการศึกษา สวัสดิการรักษาพยาบาล สวัสดิการสนับสนุนปัจจัย 4 และชุดการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุทางร่างกาย สวัสดิการจัดการศพในกรณีเสียชีวิต

1.2) สวัสดิการเงินอุดหนุน ได้แก่ สวัสดิการเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด – 18 ปี สวัสดิการเบี่ยงชีพชั้นต่ำระหว่างว่างงานเป็นระยะเวลา 1 ปี

2) สิทธิสวัสดิการที่องค์กรพึงมีแก่ลูกจ้างหรือพนักงาน

2.1) สวัสดิการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายลูกจ้าง ได้แก่ สวัสดิการแบ่งเบาค่าโดยสารสาธารณะกึ่งหนึ่ง สวัสดิการประกันรายได้จากองค์กร 70% ของฐานเงินเดือนแต่ไม่เกิน 1,800 ยูโรเพื่อการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด 1 ปี สวัสดิการเงินเดือนเต็มจำนวนระหว่างลาพักร้อน สวัสดิการเงินเดือนเต็มจำนวนที่พึงได้กรณีฉุกเฉิน เช่น กรณีลาพักรักษาตัวหลังเกิดอุบัติเหตุ

2.2) สวัสดิการวันหยุดงานในกรณีจำเป็นหรือฉุกเฉิน ได้แก่ สวัสดิการวันลาป่วย 30 วันขึ้นไป ในกรณีเกิดอุบัติเหตุ สวัสดิการวันลาคลอดและเลี้ยงดูบุตร 3 ปีโดยไม่เสียตำแหน่งงาน

5.2.2 สิทธิสวัสดิการและความช่วยเหลือที่คนไทยและผู้สูงอายุไทยในเยอรมนีต้องการได้รับ

- 1) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและพึงรู้
- 2) การประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐของไทยกับเยอรมนี
- 3) การให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมาย สิทธิ และสวัสดิการ
- 4) การให้บริการช่วยเหลือทางภาษาและการสื่อสาร
- 5) การสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างเครือข่ายคนไทยในต่างประเทศ
- 6) การสนับสนุนอาชีพของคนไทยในต่างประเทศ

5.3 แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

5.3.1 ปัจจัยส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

1) กิจกรรมที่ส่งเสริมการรวมกลุ่มของคนไทยในต่างประเทศ เช่น กิจกรรมในศาสนสถาน กิจกรรมในองค์กรภาคประชาสังคม

2) พื้นที่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่คนไทยสามารถเข้าถึงได้สะดวก เช่น ชุมชน ร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อ วัดไทย สถานเอกอัครราชทูต ห้องจัดแสดงต่าง ๆ เว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์

5.3.2 ปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ และแนวทางแก้ไขปัญหาหรือลดอุปสรรค

1) ปัจจัยภายในหน่วยงานภาครัฐของไทย ได้แก่ การไม่ปรับตัวของระบบการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน การไม่เปิดรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หรือการไม่นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงพัฒนาระบบการดำเนินงาน ความกระจัดกระจายของหน้าที่แต่ละหน่วยงาน และการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน แนวทางแก้ไขปัญหา คือ มุ่งเน้นสร้างค่านิยมให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานมีความเข้าใจและตระหนักรู้ความสำคัญของการปรับตัวตามความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก วางแผนและปรับปรุงระบบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทั้งการดำเนินงานภายในและการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน มีระบบฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียว

2) ปัจจัยภายนอกหน่วยงานภาครัฐของไทย ได้แก่ พื้นที่อยู่อาศัยของผู้รับบริการที่ห่างไกล เป็นอุปสรรคการเดินทางและการเข้าถึงข่าวสารและการบริการจากภาครัฐ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2564). กฎหมายสัญชาติไทยกับการถือสองสัญชาติ. สืบค้นจาก <https://thaiembassy.se/wp-content/uploads/3t.pdf>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓. กรุงเทพฯ: หจก. เทพเพ็ญวานิสัย.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (ม.ป.ป.). สิทธิผู้สูงอายุ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546. สืบค้นจาก http://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509164128_1.pdf

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. สืบค้นจาก <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/652>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). (Online). สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/Msociety.go.th/posts/1034063473336291/>

กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ. (2563). สถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2563. (Online). สืบค้นจาก <https://image.mfa.go.th/mfa/0/zE6021nSnu/stat/stat05.pdf>

ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕. (2555). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.

เครือข่ายชุมชนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี. (2552). อยู่เยอรมนี: คู่มือสำหรับคนไทย ฉบับกระเป๋าสถานเอกอัครราชทูต.

จุมพล ศรีจิงศิริกุล และคณะ. (2555). ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ. รายงานฉบับสมบูรณ์.

ดำรงศักดิ์ จันทโททัย. (2563). บทเรียนการจัดการสังคมผู้สูงอายุจากประเทศญี่ปุ่น. วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์, 4(1)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร สูงวัยในศตวรรษที่ 21: การเฉลิมฉลองและความท้าทาย. (ม.ป.ป.). กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund: UNFPA) และองค์การเฮลป์เอจ อินเทอร์เน็ตอินเตอร์เนชันแนล (HelpAge International).

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ภารกิจการพัฒนาสังคมไทยในต่างประเทศ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.

- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนนท์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ (น. 31-48).
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2563). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วราภรณ์ บุญเชียง. (ม.ป.ป.). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR). (Online). สืบค้นจาก https://www.chiangmaihealth.go.th/cmpho_web/document/190222155080467899.pdf
- วัชรภรณ์ ชิวโคภิชฐ. (2562). สังคมผู้สูงอายุ: ปัจจัยการตลาดที่เปลี่ยนไป. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(1).
- วิชัย รูปขำดี และคณะ. (ม.ป.ป.). โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2553). ทางเลือกของสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทย. (Online). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/09/wb87.pdf>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และคณะ. (2555). การประมาณการงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุและแหล่งที่มาของเงิน. (Online). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2013/03/elderly-budget/>
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ. (2562). คู่มือคนไทยไปมัลดีฟส์. สืบค้นจาก https://image.mfa.go.th/mfa/0/nrpgTpGLMX/migrate_directory/thai-people-20131018-113131-351047.pdf
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ. (2562). คู่มือคนไทยในศรีลังกา. สืบค้นจาก https://image.mfa.go.th/mfa/0/nrpgTpGLMX/migrate_directory/thai-people-20131018-113004-223948.pdf
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปราก. (ม.ป.ป.). คู่มือคนไทยในสาธารณรัฐเช็ก. สืบค้นจาก <http://www.thaiembassy.cz/uploads/download/WppBS7TxrnMSA4DePCZ.pdf>
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม. (2555). คู่มือคนไทยในสวีเดน. สืบค้นจาก <https://www.thaiwise.se/wp-content/uploads/2019/10/คู่มือคนไทยในสวีเดน.pdf>
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก ไทสมาคม และเครือข่ายอาสาสมัคร. (2564). คู่มือคนไทยในเนเธอร์แลนด์. สืบค้นจาก <https://drive.google.com/file/d/1laqaQGhNUby5PgHYtkPBcYzqpl1HcHjH/view>
- สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์. (2559). คู่มือคนไทยในสิงคโปร์. สืบค้นจาก <https://www.thaiembassy.sg/sites/default/files/Thai%20Booklet%202559.pdf>
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน. (ม.ป.ป.). Aging Society ในเยอรมนี. (Online).

สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/76310/76310.pdf

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ ประเทศญี่ปุ่น. (2562). วิวัฒนาการระบบประกันสังคมผู้สูงอายุของ
ประเทศญี่ปุ่น. (Online). สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/502424/502424.pdf

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558).

รายงานวิจัย การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย กรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยา
อ.บางละมุง จ.ชลบุรี และอบต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด. เอกสารวิชาการที่ 10/2558.

สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2563). คู่มือสิทธิประโยชน์แรงงานไทย
ในต่างประเทศ. สืบค้นจาก [https://icb.mol.go.th/บริการประชาชน/คู่มือสิทธิประโยชน์แรงงาน
ในต่างประเทศ](https://icb.mol.go.th/บริการประชาชน/คู่มือสิทธิประโยชน์แรงงาน
ในต่างประเทศ)

อมาวสี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : ลักษณะสำคัญ
และการประยุกต์ใช้ในชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(6)

อุษามาศ เสียมภักดี. (ม.ป.ป.). การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ พัฒนาการและแนวคิด. (Online). สืบค้นจาก
<https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82227-3.pdf>

ภาษาอังกฤษ

International Organization for Migration. (2018). WORLD MIGRATION REPORT 2018. Geneva:
The UN Migration Agency.

United Nations. (2017). World Population Prospect: The 2017 Revision. Retrieved from:
<http://esa.un.org/unpd/wpp/>

United Nations. (2019). 2019 UNIDOP Celebrates “The Journey to Age Equality”. Retrieved from
[https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-
homepage/2019unidop.html](https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-
homepage/2019unidop.html)

ภาคผนวก

● หนังสือขอนำส่งโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตการทำวิจัยในมนุษย์

MF-28-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่ อว 8715.12/158

วันที่ 5 ตุลาคม 2565

เรื่อง ขอส่งโครงการวิจัยเพื่อขออนุญาตการทำวิจัยในมนุษย์

เรียน ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ด้วยข้าพเจ้า นายกัมปนาท บริบูรณ์ และ นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ มีความประสงค์จะดำเนินงานโครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The Study of a Social Welfare Provision Guidelines for Thai Older Persons in Foreign Countries: A Case Study of Federal Republic of Germany) จึงขอรับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เพื่อขออนุญาต ทำการวิจัยในมนุษย์ เป็นเวลา 6 เดือน ณ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร และรับรองว่ายังไม่ได้เริ่มทำการวิจัยในระหว่างที่ขอใบอนุญาต พร้อมกับส่งเอกสาร เพื่อประกอบการ พิจารณาให้การรับรอง ดังนี้

1. แบบตรวจสอบความครบถ้วนของโครงการวิจัย	2 ชุด
2. ประวัติส่วนตัว ของหัวหน้าโครงการวิจัยทุกคน (Curriculum vitae)	2 ชุด
3. ใบรับรองการฝึกอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของหัวหน้าโครงการวิจัยทุกคน	2 ชุด
4. แบบเสนอโครงการวิจัย (Submission form) ภาษาไทย	2 ชุด
5. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย (Thai version protocol)	2 ชุด
6. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant information sheet)	2 ชุด
7. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย (Informed consent form)	2 ชุด
8. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview form)	2 ชุด
9. แผ่นซีดี บรรจุข้อมูลเอกสารข้อ 1-8	1 ชุด

หมายเหตุ เอกสารจำนวน 2 ชุด โดยเป็นตัวจริง 1 ชุด และสำเนา 1 ชุด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นายกัมปนาท บริบูรณ์)
หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

(นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์)
หัวหน้าโครงการวิจัยฯ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนลนิตย์ เก็ดหนุนวงศ์)
หัวหน้าภาควิชา

● แบบตรวจสอบความครบถ้วนของโครงการวิจัย

MF-05-1-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

แบบตรวจสอบความครบถ้วนของโครงการวิจัย
เพื่อเข้ารับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รหัสโครงการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย : การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (THE STUDY OF A SOCIAL WELFARE PROVISION GUIDELINES FOR THAI OLDER PERSONS IN FOREIGN COUNTRIES: A CASE STUDY OF FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY)

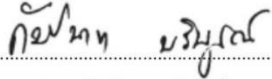
ชื่อหัวหน้าโครงการ : นายกัมปนาท บริบูรณ์ และ นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์

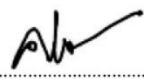
เบอร์ติดต่อ : 081-5536951, 081-7353998

หมายเหตุ โครงการวิจัยต้องมีหมายเลขลำดับหน้า ครบทุกหน้า ขอให้หัวหน้าโครงการ ตรวจสอบเอกสาร ตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

ข้อที่	หัวข้อรายละเอียดโครงการวิจัย	มี	ไม่มี
1	ระบุชื่อโครงการวิจัยเป็นภาษาไทยที่กะทัดรัด และสื่อความหมายได้ดี ถ้ามีชื่อโครงการเป็นภาษาอังกฤษ ต้องมีความหมายตรงกับชื่อภาษาไทย	✓	
2	ระบุชื่อและที่ทำงานของผู้วิจัยหลัก	✓	
3	บทนำ		
	- ความเป็นมา	✓	
	- ความสำคัญที่จำเป็นต้องทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ตลอดจนความจำเป็นที่จะต้องทำวิจัยในคน	✓	
	- ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	✓	
4	ระบุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยอย่างชัดเจนและเรียงตามลำดับความสำคัญเป็นข้อ ๆ	✓	
5	สถานที่ศึกษาวิจัย และระยะเวลาศึกษาวิจัย	✓	
6	อธิบายขั้นตอนการทำวิจัย ครบถ้วน		
	- ประชากรที่จะศึกษา	✓	
	- ข้อพิจารณาเฉพาะ	✓	
	- เกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการ (Inclusion Criteria)	✓	
	- เกณฑ์การแยกอาสาสมัครออกจากโครงการ (Exclusion Criteria)	✓	
	- เกณฑ์การให้เลิกจากการศึกษา (Discontinuation Criteria)	✓	
	- ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย การควบคุมการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	✓	

7	ข้อพิจารณาทางจริยธรรม ให้มีเนื้อหาและเอกสาร ดังนี้		
	- ระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและการป้องกันแก้ไข การตอบแทน ขดเซย ค่าป่วยการ การดูแลรักษา และแก้ปัญหาอื่น ๆ	✓	
	- เอกสารคำแนะนำ หรือแจ้งข้อมูลแก่ผู้ยินยอมให้วิจัย (Information sheet) เป็นภาษาไทย	✓	
	- ใบยินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นภาษาไทย	✓	
	- เหตุผล กรณีที่ไม่มีเอกสารคำแนะนำ หรือไม่มีใบยินยอมให้ทำการวิจัยของอาสาสมัคร	-	-
8	รายละเอียดงบประมาณและแหล่งทุน	✓	
9	เอกสารอ้างอิง	✓	
10	ประวัติผู้วิจัยทุกคน	✓	
11	ผลการพิจารณาด้านจริยธรรมหรือสิทธิมนุษยชนของสถาบันที่ร่วมทำการศึกษาวิจัย		✓
12	โครงการวิจัยจะต้องลงนามโดยผู้วิจัยหลักหรือหัวหน้าโครงการ และผู้ร่วมวิจัยคนอื่น ๆ ทุกคน	✓	
13	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ หรือแบบเก็บข้อมูลที่จะนำมาใช้ทั้งหมดในโครงการวิจัย (ภาษาไทย)	✓	
14	หนังสือนำส่งจากหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยหลัก	✓	
15	กรณีที่เป็นโครงการร่วมระหว่างประเทศ ต้องมีผู้วิจัยหลักฝ่ายไทยและต่างประเทศ ฝ่ายละ 1 คน		✓

ลงชื่อ.....
 (นายกำปนาท บริบูรณ์)
 หัวหน้าโครงการ
 วัน/เดือน/ปี.....5 ตุลาคม 2565.....

ลงชื่อ.....
 (นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์)
 หัวหน้าโครงการ
 วัน/เดือน/ปี.....5 ตุลาคม 2565.....

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ได้ตรวจสอบเอกสารโครงการทั้งหมดแล้ว พบว่า

- ครบถ้วน
- ไม่ครบถ้วน ขาด (โปรดระบุ).....

ลงชื่อ.....

(.....)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยธรรมฯ

วัน/เดือน/ปี.....

รูปแบบการพิจารณา

- Full Board Review
- Expedited Review
- Exemption Review

เข้าประชุม ครั้งที่ วันที่

ลงชื่อ.....

(.....)

เลขานุการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

วัน/เดือน/ปี.....

● ประวัติผู้วิจัยและใบรับรองผ่านการฝึกอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

MF09-1-version-2.0
วันที่ 18 ต.ค. 61

แบบประวัติผู้วิจัย (Curriculum Vitae)

1. ข้อมูลส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ – สกุล : นายกัมปนาท บริบูรณ์
1.2 วัน/ เดือน / ปีเกิด : 21 มกราคม 2515
1.3 ที่อยู่ปัจจุบัน : 340 ซอยรังสิต-นครนายก 27 ซอย 1 ตำบลประชาธิปไตย อำเภอธัญบุรี
จังหวัดปทุมธานี 12130
โทรศัพท์ : 081-5536951 E-mail : gumpanat@g.swu.ac.th
1.4 ที่ทำงาน : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
เบอร์โทรศัพท์ 02-6495000 ต่อ 15574

2. ข้อมูลการศึกษา

2.1 คุณวุฒิ

- ระดับปริญญาตรี
วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประเทศไทย
ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ประเทศไทย
- ระดับปริญญาโท
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยมหาวิทยลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย
- ระดับปริญญาเอก
การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประเทศไทย

3. ข้อมูลประสบการณ์ / ความถนัด / ความสนใจพิเศษ

3.1 ประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา (ตำแหน่งหน้าที่ หน่วยงาน ระยะเวลา)

- 1) นักสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2539 – 2545)
- 2) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน)
 - การดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ (พ.ศ. 2557 – 2559)
 - รองคณบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิตและกิจกรรมพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ (พ.ศ. 2554 – 2555)
 - ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพัฒนาศักยภาพนิสิต (พ.ศ. 2555 – 2556)
 - ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตและการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ (พ.ศ. 2556 – 2559)
 - ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตและการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและการจัดการศึกษา (พ.ศ. 2558)
 - หัวหน้าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาดูแลชีวิต (พ.ศ. 2561 – 2565)
 - คณะกรรมการบริหารหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (วิทยาการการจัดการเรียนรู้) (ปีการศึกษา 2563 – ปัจจุบัน)

3.2 ประสบการณ์ในด้านงานวิชาการ ลักษณะงาน เช่น วิทยากร ผู้เขียนบทความที่ปรึกษา ฯลฯ

ผลงานวิชาการ

- อุไรวรรณ เขาวนชื่น กัมปนาท บริบูรณ์ พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ และภิญญาพันธ์ เพ็ญชัย. (2562). *ปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษา*. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. 13(1). 65-80.
- รวี บัวด้วง นฤมล ศิระวงษ์ อธิพิพัทธ์ สุวทันพรกุล และกัมปนาท บริบูรณ์. (2562). *การพัฒนากรอบสมรรถนะวิชาชีพของผู้จัดการสาขาสำหรับธุรกิจบริการ ด้านอาหารในภัตตาคารและร้านอาหาร*. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. 13(1). 95-113.
- คณิดา ชันธชัย นฤมล ศิระวงษ์ อธิพิพัทธ์ สุวทันพรกุล และ กัมปนาท บริบูรณ์. (2562). *แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม*. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. 13(1). 42-56.
- กัมปนาท บริบูรณ์ สถิตดาพร คำสัด และสุวิมล อุไกรษา. (2562). *แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางศูนย์ความรู้กินได้*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ). 12(4). 68-86.
- กัมปนาท บริบูรณ์. (2562). *แนวทางการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุในชุมชน*. รมคำแหง (ฉบับศึกษาศาสตร์). 1(1) (มกราคม-มิถุนายน). 40-46.

ตำรา/หนังสือ/เอกสารประกอบการสอน

กัมปนาท บริบูรณ์. (2560).เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศษ 313 งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.(เอกสารอัดสำเนา).

กัมปนาท บริบูรณ์ สุมลนิตย์ เกิดทนนวงศ์ มิ่งขวัญ คงเจริญ ชไมพร ดิสภาพและชนันภรณ์ อารีกุล. (2564). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศษ 112 พันธกิจสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา).

กัมปนาท บริบูรณ์ สุมลนิตย์ เกิดทนนวงศ์ มิ่งขวัญ คงเจริญ ชไมพร ดิสภาพ และชนันภรณ์ อารีกุล. (2564). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ศษ 431 แหล่งเรียนรู้และการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ. (เอกสารอัดสำเนา).

3.3 ความถนัด / สนใจเป็นพิเศษทางวิชาการ : การศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตลอดชีวิต งานอาสาสมัคร กิจกรรมเยาวชน การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง

3.4 ความถนัดทางภาษา -

4. ผลงานวิจัยในอดีต (ทั้งที่เป็นเจ้าของโครงการและร่วมโครงการ)

บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

พระมหาสมาน ศศิสุวรรณพงศ์ กัมปนาท บริบูรณ์ ฤทธิชัย อ่อนมิ่ง และพระมหาทวี ละลง. (2557). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ต้นแบบการเรียนภาษาบาลี วิชา บาลีไวยากรณ์ เรื่อง อาษยาด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของพระสงฆ์. *วารสารวิจัยทางการศึกษา* .8(3), 172-181.

พระมหาสมาน ศศิสุวรรณพงศ์ และกัมปนาท บริบูรณ์. (2557). การพัฒนาวีดิทัศน์การเรียน บาลีไวยากรณ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 11(2), 1-5.

สุนตรา แสงรัตนากุล วัฒนีย์ โรจน์สัมฤทธิ์ เสาวนีย์ เลวัลย์ และกัมปนาท บริบูรณ์. (2558). การพัฒนาคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในรายบุคคลโดยอิงเกณฑ์สมรรถนะหลักสำหรับผู้ตรวจสอบภายใน. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา*. 9(1), 100-119.

สุนตรา แสงรัตนากุล วัฒนีย์ โรจน์สัมฤทธิ์ เสาวนีย์ เลวัลย์ และกัมปนาท บริบูรณ์. (2558). การพัฒนาคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในรายบุคคล โดยอิงเกณฑ์สมรรถนะหลักสำหรับผู้ตรวจสอบภายใน. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 10(29(2)), 51-66.

เอกวุฒิ บุตรประเสริฐ กัมปนาท บริบูรณ์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และศิริพรรณ ชุมชน. (2559).การพัฒนาคู่มือการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของการอาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา*. 10(1), 19-34.

ดรณี พจนานุกุลกิจ กัมปนาท บริบูรณ์ และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. (2559).ยุทธศาสตร์และแนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานผู้สูงอายุเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางด้านกำลังแรงงานไทยในอนาคต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 9(2). 576-596.

ชนิษฐา พจนานุกุลกิจ กัมปนาท บริบูรณ์ และคมกฤษ จันทรวง. (2559).รูปแบบการจัดการศึกษาห้องเรียนครอบครัว เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 9(2). 655-668.

สมบัติ ทิพประมวล กัมปนาท บริบูรณ์ และปิยะพงษ์ ไสยโสภณ. (2559). การวิจัยและพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกอบรบด้วยกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเป็นยวอาสาศาสตร์คุมประพฤติ. *วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร*. 12(2). 202-232.

กัมปนาท บริบูรณ์ รังรอง สมมิตร เกศินี ครุณาสวัสดิ์. (2559). ความเป็นพลเมืองของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ *วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร*. 13(1), 157-174.

ศิริพันธ์ ศรีวันยงค์ พาสณา จุลรัตน์ กัมปนาท บริบูรณ์ ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์ พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, รจนา คลีฉายา วรวิมล สุภาพ และแจ่มจันทร์ ศรีอรุณรัตน์. (2559).การศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการผลิตครู ของกลุ่มประเทศอาเซียนในการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู *วารสารวิจัยทางการศึกษา*. 10(2), 151-161.

โอภาส สุขหวาน พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ ศุภวรรณ สัจจพิบูล รังรอง สมมิตร กัมปนาท บริบูรณ์ สมปอง ใจดีเฉย และ อติศร เรืองกิจงานนท์.(2559). การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็กไทย *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 17(2), 82-95.

พงศ์เทพ โตมาตี และกัมปนาท บริบูรณ์. (2560). รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับแรงงานต่างด้าว ในเขตกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี*. 28(1), 74-91.

ภัคภิญญา ธรรมโชโต ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ กัมปนาท บริบูรณ์ และ ชนกันารถ บุญวัฒน์กุล. (2560). รูปแบบบริหารจัดการระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3). 79-96.

วิวิทย์ ประสานศักดิ์ทวี จารุวรรณ ข้าเพชร และกัมปนาท บริบูรณ์.(2560).การจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชนเผ่า ญ้อกูร . *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3). 110-123.

บงกช ทองเอี่ยม กัมปนาท บริบูรณ์ และอำไพ เกียรติชัย.(2560).การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามแนวคิด Two-Generation Approach ด้วยวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3). 773-793.

พิสิษฐ์ ญัฐประเสริฐ กัมปนาท บริบูรณ์ และสุมาลี สังข์ศรี.(2560).การบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3). 861-878.

ชาญวุฒิ วงศ์เพ็ญ ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ และกัมปนาท บริบูรณ์.(2560). การพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับข้าราชการสำนักงานศึกษาธิการภาค. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3). 1438-1455.

เขตต์ เลิศวิวัฒน์พงศ์ กัมปนาท บริบูรณ์ อุดลย์ สุภานท์ และวิกร ตันทวุฒโฒ. (2560).การพัฒนาแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการศึกษานอกระบบของประเทศไทย (ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์) *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3), 2304-2323.

วิมลรัตน์ รุกชวรงค์ อัมพวัลย์ วิศวะธีรานนท์ กัมปนาท บริบูรณ์ และชนกนารถ ชื่นเชย. (2560). สถานการณ์และความต้องการแหล่งเรียนรู้ชุมชนด้านการบริโภคในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 10(3). 2616-2630.

วีไลลักษณ์ ลังกา พัทธภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อรุณา เจริญสุข และกัมปนาท บริบูรณ์ .(2560). โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) *วารสารวิจัยวิทยการวิจัย*. 30(1), 101-118.

พระมหาไชยา หัตถประภอบ กัมปนาท บริบูรณ์ ทัยรัตน์ บุญโยปษ์ภู่มิ์ และพระราชรัตนมงคล. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้กับผู้สูงอายุโดยใช้วัดเป็นฐาน. *วารสารพยาบาลสภากาชาดไทย*. 10(2). 187-202.

พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ วีไลลักษณ์ ลังกา ครรชิต เสนอุบล และกัมปนาท บริบูรณ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการป้องกันการข่มเหงรังแกในโรงเรียน (ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์). *Veridian E-journal Silpakorn University*. 11(1). 3653-3667.

สรารุช หลิมไชยกุล มิ่งขวัญ คงเจริญ และกัมปนาท บริบูรณ์.(2561).การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในกระบวนการพัฒนาผู้สืบทอดตำแหน่งของสถานประกอบการ. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 10(1). 196-208.

ปาภานา วงศ์เลขา กัมปนาท บริบูรณ์ อัมพวัลย์ วิศวะธีรานนท์ และชนกนารถ บุญวัฒน์กุล. (2561). การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษาอิสลามในประเทศไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(1). 816-833.

รัตนมณี สุยะใจ อัมพวัลย์ วิศวธีรานนท์ กัมปนาท บริบูรณ์ และ ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล. (2561). การพัฒนารูปแบบการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุคประเทศไทย 4.0 ของกองทัพบก. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 11(1). 3210-3227.

มนตา ตูลย์เมธาการ และกัมปนาท บริบูรณ์ (2561).การพัฒนาภาวะผู้นำครู ของนิสิตการศึกษาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 12(1). 134-141.

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ฉบับเต็มจากการประชุมวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ

Gumpanat Boriboon. (2013). Prosiding Internasional: Prospek Pendidikan Nonformal dan Informal dalam Perspektif Nasional dan Internasional. *Universitas Negeri Padang. Padang Indonesia*. (July)

Gumpanat Boriboon. (2013). Lifelong Learning in Thailand Policy and Practice. Proceeding in International Seminar Lifelong Learning Policy and Practice in Nonformal Education. *Department of Nonformal Education Faculty of Education. Indonesia University of Education. Bandung Indonesia*. (September). (1-12).

Gumpanat Boriboon Patcharaporn Srisawat Sorrapaksorn Chatkramoltas and Wilailak Langka. (2015). The Comparative Study on Facilitating Factors and Obstacles upon Educational Policy Implementation within 3 decades of East Asian Countries: Republic of Korea, Taiwan and Japan. *Proceeding in the Conference: International Council on Education for Teaching (ICET) 59th World Assembly at Naruto University of Education, Japan*. 59(1). 209-213.

Gumpanat Boriboon and Chayanut Laksanawicharn.(2015). Guidelines for Basic Education Approach for Street Children in Upper Central Region Thailand. *Proceeding in the 5th International Conference on Public Organization. Mindanao State University, Davao, Philippines*.

ทุนวิจัยที่ได้รับ 2560-2564

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	ปีงบประมาณที่ได้รับทุน	ระบุสถานภาพ
การพัฒนาต้นแบบการเตรียมชุมชนสังคมสูงอายุแบบบูรณาการด้วยมหาวิทยาลัยวัยที่สาม	คณะศึกษาศาสตร์ มศว	2560	หัวหน้าโครงการ

ชื่อโครงการวิจัย	แหล่งทุน	ปีงบประมาณ ที่ได้รับทุน	ระบุสถานภาพ
แนวทางการพัฒนารูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ ในชุมชน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2561	หัวหน้าโครงการ
การพัฒนาต้นแบบเตรียมชุมชนสังคมสูงอายุ แบบบูรณาการด้วยพหุวิชาลัย	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ	2561	ผู้ร่วมโครงการ
แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาคุณภาพ ชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2561	หัวหน้าโครงการ
การพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็น ฐาน	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ	2561	ผู้ร่วมโครงการ
การเตรียมความพร้อมด้านแรงงานผู้สูงอายุ ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 เพื่อแก้ปัญหา วิกฤตทางด้านกำลังแรงงานไทยในอนาคต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2562	หัวหน้าโครงการ
แนวทางการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพื่อ เศรษฐกิจในเขตภาคกลางตอนบน	คณะศึกษาศาสตร์ มศว	2562	หัวหน้าโครงการ
โครงการพัฒนารูปแบบศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงของราษฎรบนพื้นที่สูง ทุกช่วงวัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2563	ผู้ร่วมโครงการ
โครงการวิจัยแนวทางปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อ การเข้าถึงสิทธิและการเรียนรู้ของประชากร กลุ่มเปราะบางด้านในจังหวัดปทุมธานี	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2563	หัวหน้าโครงการ
โครงการวิจัยแนวทางปฏิบัติเพื่อตอบสนองต่อ การเข้าถึงสิทธิและการเรียนรู้ของประชากร กลุ่มเปราะบางด้านในจังหวัดนครนายกและ สระแก้ว	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	2563	หัวหน้าโครงการ
โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุพึ่งตนเอง	สำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ	2564	หัวหน้าโครงการ

ลงนาม..... *กัญญา ตรีคุณ*

(นายกัมปนาท บริบูรณ์)

วันที่5 ตุลาคม 2565.....

สถาบันยุทธศาสตร์
ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย โดยคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

กัมปนาท บริบูรณ์

ได้ผ่านการฝึกอบรมโครงการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เรื่อง "หลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์"
(ETHICAL PRINCIPLE TO RESEARCH INVOLVING HUMAN SUBJECT)

วันที่ออกใบประกาศ
(22/12/2563)

ให้ไว้ ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2563

วันที่ใบประกาศหมดอายุ
(22/12/2566)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมทัศน์ จิระเดชะ)
ผู้อำนวยการ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(แพทย์หญิงสุพร ภัทรสุวรรณ)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบประวัตินักวิจัย (Curriculum Vitae)

1. ข้อมูลส่วนตัว

- 1.1 ชื่อ – สกุล : นางสาวศิริพร ภูมิรัตน์
- 1.2 วัน/ เดือน / ปีเกิด : 11 กันยายน 2519
- 1.3 ที่อยู่ปัจจุบัน : 59/263 ถนนสำเร็จพัฒนา ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
โทรศัพท์ : 081 735 3998 E-mail : interdop.dop.mail@gmail.com
- 1.4 ที่ทำงาน : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมกิจการผู้สูงอายุ
เลขที่ 1034 อาคารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาคารใหม่)
ถนนกรุงเกษม แขวงคลองมอหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร 10100
โทรศัพท์ 02 642 4337 ต่อ 450, 443

2. ข้อมูลการศึกษา

2.1 คุณวุฒิ

- ระดับปริญญาตรี
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย
- ระดับปริญญาโท
สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย
- หลักสูตรสำคัญอื่น ๆ
Post-Graduate Certificate in Gerontology and Ageing,
Swansea University, United Kingdom

3. ข้อมูลประสบการณ์ / ความถนัด / ความสนใจพิเศษ

3.1 ประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา (ตำแหน่งหน้าที่ หน่วยงาน ระยะเวลา)

- ตำแหน่ง : นักสังคมสงเคราะห์
- ศูนย์เยาวชนวัดจักรวรรดิพงษ์ กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2542 – 2544)
 - สถานสงเคราะห์คนชราบ้านมหาสารคาม (พ.ศ. 2544 – 2545)
 - ศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุติดแดง (พ.ศ. 2545 – 2547)
 - กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พ.ศ. 2547 – 2558)
 - กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน)

3.2 ประสบการณ์ในด้านงานวิชาการ ลักษณะงาน เช่น วิทยากร ผู้เขียนบทความที่ปรึกษา ฯลฯ

สาขาวิชา -

3.3 ความถนัด / สนใจเป็นพิเศษทางวิชาการ : มีความสนใจงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

3.4 ความถนัดทางภาษา -

4. ผลงานวิจัยในอดีต (ทั้งที่เป็นเจ้าของโครงการและร่วมโครงการ)

ศิริพร กุฎีรัตน์ (2545). *ประสิทธิภาพของการให้บริการในศูนย์เยาวชนของกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณี ศูนย์เยาวชนสังกัดฝ่ายพัฒนาเยาวชน 1. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*

ลงนาม.....

(นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์)

วันที่5 ตุลาคม 2565.....

ศิริพร กุญรัตน์

ได้ผ่านการเรียนออนไลน์ตามเกณฑ์การวัดผลในรายวิชา

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เบื้องต้น (5 ชั่วโมงการเรียนรู้)

พัฒนารายวิชา โดย มหาวิทยาลัยนเรศวร

รศ.ดร.พัชราภรณ์ สุดนาฎา

เลขานุการและกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Panel 1 & 3
มหาวิทยาลัยนเรศวร

นายแพทย์สมบุรณ์ ดันสกสวัสดิกุล

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Panel 1 & 3
มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นารัตน์ ตาดี

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ Panel 2
มหาวิทยาลัยนเรศวร

● ข้อเสนอโครงการวิจัย

งบประมาณด้านวิจัยและนวัตกรรม ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2565

งบประมาณด้านวิจัยและนวัตกรรม ประเภท Fundamental Fund ประจำปีงบประมาณ 2565

ประเภท : โครงการวิจัย

รหัสโครงการ: 2515929

รหัสข้อเสนอการวิจัย: 25650001127215

สถานะงาน: หน่วยงานอนุมัติโครงการ (17)

ข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal)

ความสอดคล้องของข้อเสนอโครงการกับตัวชี้วัดเป้าหมาย (KR) ของยุทธศาสตร์หน่วยงาน

เป้าประสงค์ (Objectives)

ตัวชี้วัดเป้าหมาย (KR)

ความสอดคล้องของข้อเสนอโครงการกับแผนด้าน ววน.

แพลตฟอร์ม (Platform) Platform 2 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม

ตัวชี้วัดเป้าหมาย (KR) KR2.3 ร้อยละขององค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่นำไปใช้ขยายผลต่อยอดจากโครงการต้นแบบหรือโครงการ ขนาดเล็ก ไปยังพื้นที่อื่นหรือกลุ่มเป้าหมายอื่น เพื่อการแก้ไขปัญหา หรือยกระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อตอบโจทย์ ท้าทายของสังคม (ร้อยละ 60 เทียบกับองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจากโครงการต้นแบบหรือโครงการ ขนาดเล็กทั้งหมดใน 3 ปี คือ 2563-2565)

ชื่อโครงการวิจัย

(ภาษาไทย) การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

(ภาษาอังกฤษ) The Study of a Social Welfare Provision Guidelines for Thai Older Persons in Foreign Countries: A Case Study of Federal Republic of Germany

งบประมาณเสนอขอ 500,000 บาท

หน่วยงานสังกัดนักวิจัย สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โครงการย่อย

ลำดับ	ชื่อโครงการย่อย	งบประมาณ (บาท)	หัวหน้าโครงการย่อย
- ไม่มีข้อมูล -			

ลักษณะโครงการวิจัย

สถานภาพ	โครงการวิจัยใหม่
ประเภทโครงการ	โครงการเดี่ยว
ระยะเวลาโครงการ	1 ปี
เริ่มรับงบประมาณในปี	2565

คำสำคัญ

ภาษาไทย	ผู้สูงอายุ,ผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ,ผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี, การจัดสวัสดิการสังคม
ภาษาอังกฤษ	Older Person, Thai Older Persons in Foreign Countries, Thai Older Persons in Germany, Social Welfare Provision

สาขาการวิจัย

สาขาการวิจัยหลัก	OECD สังคมศาสตร์
สาขาการวิจัยย่อย	OECD สังคมศาสตร์

สาขาการวิจัย

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่งในโครงการ	สัดส่วนการมีส่วนร่วม
นายกัมปนาท บริบูรณ์ หน่วยงาน : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	หัวหน้าโครงการ	0.00
นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ หน่วยงาน : สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ)	หัวหน้าโครงการ	0.00

บทสรุปผู้บริหาร

-

หลักการและเหตุผล

สังคมโลกในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เกิดความเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น ไม่เพียงแต่ในโลกออนไลน์เท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อสังคมโลกที่อาศัยอยู่ด้วย ทำให้เกิดกระแสการเคลื่อนย้ายถิ่น ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มระดับโลก โดยมีสัดส่วนจำนวนประชากรย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในจำนวนประชากรทุก 1 ต่อ 30 คน ของประชากรโลก จะเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ (International Organization for Migration, 2017) สำหรับประเทศไทย มีแนวโน้มที่คนไทยจะไปพำนักอยู่ต่างประเทศมากขึ้น ดังข้อมูลสถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2563 (มกราคม-พฤษภาคม 2563) ของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2563 ระบุว่า มีคนไทยที่อาศัยอยู่ใน 126 ประเทศและเขตอาณานิคม จำนวน 1,276,546 คน

นอกจากการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเคลื่อนย้ายถิ่นพำนักแล้วนั้น ภาวะประชากรสูงวัย ก็เป็นสถานการณ์ทางสังคมที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกในระดับที่แตกต่างกันไป ในปี พ.ศ. 2562 จำนวนประชากรโลก ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 7,713 ล้านคน โดยองค์การสหประชาชาติคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุแบ่งตามกลุ่มวัย ได้

เป็น (1) ผู้สูงอายุวัยต้น หรืออายุ 60 - 69 ปี จำนวน 576 ล้านคน (ร้อยละ 7.47) (2) ผู้สูงอายุวัยกลาง หรืออายุ 70 - 79 ปี จำนวน 299 ล้านคน (ร้อยละ 3.88) และ (3) ผู้สูงอายุวัยปลาย หรืออายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 143 ล้านคน (ร้อยละ 1.85) (United Nations, 2019) สำหรับประเทศไทย คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2565 จะเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงขึ้นถึงร้อยละ 28 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป สูงขึ้นถึงร้อยละ 20 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2563) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุในสังคมนั้น อาจถือเป็นผลสำเร็จจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแพทย์ ในขณะเดียวกัน การพัฒนาหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ก็เป็นส่วนที่สำคัญและเป็นหลักประกันทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทั้งนี้ ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 (ข้อกำหนดฯ) ได้กำหนดให้กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องสมควรได้รับบริการสวัสดิการสังคม จากองค์การสวัสดิการสังคม โดยมีมาตรการและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การคุ้มครองดูแลสวัสดิการการช่วยเหลือแก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย สร้างหลักประกันและคุ้มครองด้านการเงิน สุขภาพ สังคม และสวัสดิการพื้นฐานอื่น ๆ พัฒนาองค์ความรู้ตลอดจนส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ พัททวิสิทธิ์ ศักดิ์ศรี และรักษาผลประโยชน์ อีกทั้งส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มกันของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นพลังของสังคม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กร รวมถึงการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุน และพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ให้เข้าถึงระบบสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ เป็นคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องจำเป็นต้องได้รับบริการสวัสดิการสังคมเช่นเดียวกับผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีความพยายามที่จะพัฒนาบทบาทการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยเริ่มดำเนินโครงการนาร่องที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เนื่องจาก ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นหนึ่งในประเทศปลายทางที่มีคนไทยย้ายถิ่นไปทำนกออยู่เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี รวมถึงมีการรวมกลุ่มกันของชุมชนชาวไทยอย่างเข้มแข็ง และมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ณ วัดพุทธวิหาร กรุงเบอร์ลิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทยในต่างประเทศตามบทบาทและภารกิจของกระทรวง พม. ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับงานของกระทรวงการต่างประเทศ (วิชัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.)

กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) ภายใต้สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่า

ด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนา รูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุม และตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและ เสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยผลการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ และ กระทรวง พม. ที่ผ่านมานั้น มีการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ และสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เช่น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและ สวัสดิการเพื่ออาสาช่วยเพื่อนไทย ณ กรุงเบอร์ลิน การจัดอบรมอาสาช่วยเพื่อนไทย การสร้างเครือข่าย อาสาสมัคร แต่ยังคงขาดการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาโลกเพื่อดูแลกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัย อยู่ต่างประเทศโดยเฉพาะ เพื่อให้การบริการสวัสดิการสังคม เกิดความชัดเจน ตรงตามความต้องการ และ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของกลุ่มเป้าหมาย และเป็นรูปธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสเข้าถึง บริการของรัฐให้กับผู้สูงอายุในต่างประเทศระยะยาวต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยใน ต่างประเทศ จะเป็นกลไกหนึ่งในการดำเนินงาน เพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ สามารถเข้าถึงบริการ สวัสดิการสังคมจากองค์การสวัสดิการสังคมได้ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม แห่งชาติ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ และยุทธศาสตร์ประเทศ รวมถึงส่งเสริมการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของผู้สูงอายุไทยใน ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดพลวัตของงานสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อกำหนดที่ ต้องการให้คนไทยทุกกลุ่มเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยใน ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่า ด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอบทบาทภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมการ จัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กรอบการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และสมมติฐานงานวิจัย

1. แนวคิดเรื่องการอพยพและการย้ายถิ่น

1.1 การย้ายถิ่น

เป็นกระบวนการของการเคลื่อนย้าย เปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยของประชากรในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายถิ่นชั่วคราวหรือถาวร การเคลื่อนย้ายภายในประเทศ (Internal Migration) หรือระหว่างประเทศ (International Migration) ซึ่งถือได้ว่า การอพยพและการย้ายถิ่น เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อแนวโน้มระดับโลก โดยเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการเปลี่ยนแปลงโลก และการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนของผู้คน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันระหว่างพื้นที่ ในมิติต่าง ๆ ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี (International Organization for Migration, 2017)

1.2 สถานการณ์ ปัญหา ปัจจัย และผลกระทบ ในการย้ายถิ่นของคนไทย

การย้ายถิ่นของคนไทย เกิดขึ้นมาตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 60 และดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน (วิจัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.) จากข้อมูลสถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2563 (มกราคม-พฤษภาคม 2563) ของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2563 พบว่า การอพยพย้ายถิ่นอาศัยไปยังต่างประเทศของคนไทยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งเพื่อการทำงาน การศึกษา และการสมรส โดยระบุว่า มีคนไทยที่อาศัยอยู่ใน 126 ประเทศ และเขตอาณานิคม จำนวน 1,276,546 คน โดยมีทั้งผู้ที่อาศัยอยู่อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และส่วนที่เหลือเป็นคนไทยแต่ไม่ต้องการแสดงตัวต่อทางการ เนื่องจากเหตุผลทางกฎหมายของสถานการณ์การเข้าเมือง

พิทยา เรือนแก้ว (2555) (อ้างถึงใน วิจัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.) ได้ให้ข้อสังเกตว่า ที่ผ่านมามีปรากฏการณ์ย้ายถิ่นข้ามชาติ ถูกมองว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อมีการเดินทางถึงท้องถิ่นปลายทาง โดยมีได้พิจารณาว่าเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบอยู่ตลอดเวลา

หรืออาจมีการย้ายถิ่นข้ามชาติแบบลูกโซ่ เช่น การย้ายถิ่นข้ามชาติของเยาวชนไทย เพื่อติดตามบิดามารดา ไปยังประเทศปลายทาง หรือปัญหาเด็กไร้สัญชาติที่เกิดจากพ่อแม่ไทยที่อาศัยในต่างประเทศโดยไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย การรวมกลุ่มชุมชนไทยในต่างแดน การคืนสู่แดนเกิดของคนไทยข้ามชาติ รวมถึงการคืนถิ่น ของคนไทยข้ามชาติในวัยเกษียณอีกด้วย

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นหนึ่งในประเทศปลายทาง ที่มีคนไทยย้ายถิ่นไปพำนักอยู่ เป็นจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ปัจจุบัน มีจำนวนคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นจำนวนมากกว่า 59,000 คน เมื่อศึกษาวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของคนไทยที่ พำนักอยู่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พบว่ามีวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่น 3 รูปแบบ คือ (1) เพื่อการ ศึกษาต่อ เนื่องจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นอีกหนึ่งประเทศปลายทางที่ชาวไทยต้องการ ศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะด้านวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี (2) เพื่อการทำงานในต่างประเทศ ทั้งแรงงาน ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และการลักลอบทำงาน และ (3) เพื่อการสร้างครอบครัวและการแต่งงาน นอกจากนี้ จำนวนหญิงไทยที่สมรสกับชายเยอรมัน ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับสาเหตุและแรงจูงใจ ในการย้ายถิ่นไม่ได้มีเฉพาะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ปัญหาครอบครัว และความปรารถนา ที่จะมีชีวิตและสภาพสังคมที่ดีกว่า ก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นข้ามชาติโดยผ่านการแต่งงาน นอกจากนี้ การย้ายถิ่นจากประเทศไทยมายังสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ของหญิงไทย ยังอาจถูกมองในบริบท การค้ามนุษย์เพื่อค้าบริการทางเพศ และเพื่อบังคับการแต่งงานอีกด้วย (พิทยา เรือนแก้ว, 2555)

จากการศึกษา พบว่า คนไทยเหล่านี้ ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการภายใต้กฎหมายของ ประเทศปลายทางที่ตนเองพำนักอยู่ได้ ซึ่งอาจเกิดจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ปัญหาด้านการสื่อสารด้วยภาษา ของประเทศปลายทาง ปัญหาด้านการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปัญหาด้าน การขาดข้อมูลและความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการที่พึงได้รับตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีและความมั่นคงในชีวิตในระยะยาว

2. แนวคิด / กฎหมาย ที่เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ

2.1 การจัดสวัสดิการสังคม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้ให้ความหมายของคำว่า “สวัสดิการสังคม” หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการ ป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็น ขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไป ตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงาน และการมีรายได้ นั้นหนทางการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชน จะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ ส่วนคำว่า “การจัดสวัสดิการสังคม” หมายถึง การจัดบริการสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

แนวคิดการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย เกิดจากการปรับใช้ระบบแนวคิดแบบบิสมาร์ค (Bismarck) ของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเริ่มมีการจัดสวัสดิการที่เรียกว่า “การประกันสังคม” แต่ยังคงเป็นสวัสดิการขั้นต่ำ ภายหลังจากพัฒนาสวัสดิการสังคมโดยเน้นการสมทบเงินของนายจ้าง และลูกจ้าง ส่วนสวัสดิการสังคมในด้านของการรักษาพยาบาลนั้น ได้มีการพัฒนาให้มีสวัสดิการขั้นพื้นฐานแบบถ้วนหน้า โดยใช้รูปแบบการจัดสวัสดิการของประเทศอังกฤษ อย่างไรก็ตาม แนวคิดเรื่องสวัสดิการสังคมในแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกันไป โดยมีการพัฒนาที่สัมพันธ์กับลักษณะทางสังคมและการเมืองของประเทศนั้น ๆ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2553)

2.2 ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555

ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 (ข้อกำหนดฯ) ข้อ 4 กำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่เข้าข่ายสมควรได้รับบริการสวัสดิการสังคม จากองค์การสวัสดิการสังคมตามข้อกำหนดนี้ ประกอบด้วย กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้หญิง ครอบครัวและผู้ถูกละเมิดทางเพศ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนพิการ กลุ่มชุมชนเมือง คนจนเมือง คนเร่ร่อน กลุ่มแรงงานข้ามชาติและแรงงานต่างด้าว กลุ่มแรงงานนอกระบบ กลุ่มคนจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ได้รับผลกระทบ กลุ่มคนที่มีปัญหาสถานะบุคคล และกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มคนไทยในต่างประเทศ กลุ่มผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม และกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ เป็นผู้เข้าข่ายสมควรได้รับบริการสวัสดิการสังคมจากองค์การสวัสดิการสังคม โดยมีมาตรการและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การคุ้มครองดูแลสวัสดิการการช่วยเหลือ แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย สร้างหลักประกัน และคุ้มครองด้านการเงิน สุขภาพ สังคม และสวัสดิการพื้นฐานอื่น ๆ พัฒนาการองค์ความรู้ ตลอดจนส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ พัททวิสิทธิ์ ศักดิ์ศรี และรักษามลประโยชน์ อีกทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มกันของกลุ่มเป้าหมาย

2.3 การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในต่างประเทศ

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นประเทศแรกๆ ที่ประสบความสำเร็จในการจัดหลักประกันด้านสังคมและสุขภาพให้แก่ประชาชนด้วยระบบประกันสังคมหรือประกันภาคบังคับ ระบบประกันสุขภาพและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุชาวเยอรมัน ใช้ระบบเงินกองทุนบำนาญและประกันสังคมของรัฐสามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) ระบบการหักเงินบำนาญจากเงินเดือน (2) ระบบเงินบำนาญช่วยเหลือจากนายจ้าง (3) ระบบการสะสมเงินด้วยตนเอง เนื่องจากการขยายตัวของประชากรผู้สูงอายุในปัจจุบันส่งผลให้รัฐบาลต้องนำงบประมาณมาสนับสนุนให้ความช่วยเหลือระบบดังกล่าวเป็นจำนวนมาก จึงเกิดการจัดทำ Agenda 2010 ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหา โดยการขยายช่วงเวลาการเกษียณอายุทำงานจากเดิม 65 ปีขยายเป็น 67 ปีเพื่อต้องการให้มีเงินไหลเวียนเข้าสู่ระบบเงินบำนาญ เพิ่มมากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน, ม.ป.ป.)

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมแก่คนไทยในต่างประเทศ

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ มีหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานรับผิดชอบให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ ทั้งในประเด็นเชิงพื้นที่และในเชิงกลุ่มเป้าหมาย เช่น กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังต่อไปนี้

3.1 กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมการกงสุล กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครอง ดูแลรักษาผลประโยชน์และช่วยเหลือคนไทย และนิติบุคคลสัญชาติไทย รวมทั้งเรือและอากาศยานไทยในต่างประเทศ

3.2 กระทรวงแรงงาน มีภารกิจหลักในการพัฒนาระบบ ก่อสร้าง และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดส่งแรงงานไทยไปต่างประเทศ บริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ โดยควบคุมดูแล และตรวจสอบการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศของผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ ให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมถึงคุ้มครอง ดูแล และช่วยเหลือคนหางานที่ไปทำงานต่างประเทศ ให้ได้รับการปฏิบัติตามกฎหมาย

3.3 กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแกนกลางในการดำเนินงานและประสานงานดำเนินการจัดการศึกษา โดยการให้ความรู้พื้นฐานในการให้บริการข่าวสาร ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ และเพิ่มพูนความรู้ทักษะวิชาชีพ จุดมุ่งหมายเพื่อจัดการการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมให้แก่คนไทยในต่างประเทศ

3.4 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน และราชการอื่น

นอกจากหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศแล้ว ยังมีองค์กรเอกชน และมูลนิธิต่าง ๆ โดยแต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มคนไทยในต่างประเทศที่ต่างกัน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research: PAR) เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุที่พำนักอยู่ในเยอรมนี โดยผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยไว้ 2 ส่วน จากการร่วมวิจัยของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- (1) นักวิจัย โดย นักวิจัยจะทำหน้าที่ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีการวิจัย
- (2) ผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ถ่ายทอดความรู้ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นให้พื้นที่ให้แก่ นักวิจัย
- (3) นักวิชาการ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นผู้มีความรู้และมีเป้าหมายในการร่วมพัฒนา รวมถึงนำผลที่ได้ไปขยายผลต่อเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการ ของผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิชาการ

ผู้วิจัย ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และผลงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การย้ายถิ่น ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่น ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.2 ศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย

1.2.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีชุมชนผู้สูงอายุและคนไทยอาศัยอยู่

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้วิจัย ทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป และพำนักอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผ่านการประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน และศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ วัดพุทธวิหาร ณ กรุงเบอร์ลิน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (วรณี แกมเกตุ, 2551)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ร่วมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม รวมถึงการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

เมื่อได้ข้อมูลวิจัยแล้ว ผู้วิจัย จะทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ โดยเป็นการใช้รูปแบบที่หลากหลายในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า จำนวน 4 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลได้จากแหล่งที่มาต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกัน โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคล ที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูล ได้ข้อค้นพบมาเหมือนกันแสดงว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง เช่น เปรียบเทียบข้อมูลจากการสังเกตกับการสัมภาษณ์เปรียบเทียบกับสิ่งที่พูด การตรวจสอบความแน่นอนของคำพูดในเรื่องเดียวกันแต่ละเวลาเปรียบเทียบกับมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา เปรียบเทียบข้อมูลปรากฏการณ์เดียวกันที่มาจากแต่ละระยะเวลา หรือเปรียบเทียบข้อมูลเรื่องเดียวกันที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คน เป็นต้น

2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate)

การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี เป็นการตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้มุมมองของแนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม มาพิจารณาตีความข้อมูลชุดเดียวกัน จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate)

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล เป็นการใช่วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน หรือกำหนดให้มีผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ในการรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการตีความ (Interpretation) จากพฤติกรรมและอวัจนภาษาระหว่างการให้สัมภาษณ์ เป็นต้น

2.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล (Analyst Triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยต่างคนต่างวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ข้อค้นพบ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

และเมื่อทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัย จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์และจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ต่อไป

**ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย
ในเยอรมนี**

เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดทำร่างคู่มือการให้บริการสวัสดิการสังคมและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในงานบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting และใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะทำการสนทนากลุ่ม

**ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย
ในเยอรมนี**

ผู้วิจัย จะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมถึงสกัดประเด็นต่าง ๆ ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นการสรุปข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมฯ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด

**ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์และเผยแพร่ร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย
ในเยอรมนี ฉบับสมบูรณ์**

พื้นที่ทำวิจัย/ดำเนินโครงการ

ประเภท	ชื่อประเทศ/จังหวัด	ชื่อสถานที่
ต่างประเทศ	ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	พื้นที่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีชุมชนคนไทยอาศัยอยู่

พื้นที่ได้รับประโยชน์

ประเภท	ชื่อประเทศ/จังหวัด	ชื่อสถานที่
ต่างประเทศ	ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	ชุมชนผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

รายละเอียดการจัดซื้อครุภัณฑ์

ข้อมูลครุภัณฑ์
- ไม่มีข้อมูลการจัดซื้อครุภัณฑ์ -

มาตรฐานการวิจัย

การใช้สัตว์ทดลอง ไม่มี

การวิจัยในมนุษย์ มี

ไม่มีหนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Certificate of Approval: COA / Certificate of Exempt: COE)

ชื่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (Research Ethics Committee: REC)

-

หมายเลขโครงการวิจัยจากสถาบัน (Research Protocol Number)

-

วันที่ยื่นโครงการ

-

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความ ไม่มี

ปลอดภัยทางชีวภาพ

การใช้ห้องปฏิบัติการ ไม่มี

ที่เกี่ยวข้องสารเคมี

หน่วยงานร่วมดำเนินการ/ภาคเอกชนหรือชุมชนที่ร่วมลงทุนหรือดำเนินการ

ชื่อหน่วยงาน/ บริษัท	ปี	แนวทางร่วม ดำเนินการ	การร่วมลงทุนในรูปแบบ ตัวเงิน (in-cash)	การร่วมลงทุนใน รูปแบบอื่น (in-kind)
- ไม่มีข้อมูลหน่วยงานร่วมดำเนินการ/ภาคเอกชนหรือชุมชนที่ร่วมลงทุนหรือดำเนินการ -				

ระดับความพร้อมที่มีในปัจจุบัน

ระดับความพร้อมทางเทคโนโลยี (Technology Readiness Level: TRL)

TRL ณ ปัจจุบัน ระดับ - ไม่ระบุ

รายละเอียด

TRL เมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นระดับ - ไม่ระบุ

รายละเอียด

ระดับความพร้อมทางสังคม (Societal Readiness Level: SRL)

TRL ณ ปัจจุบัน ระดับ - ไม่ระบุ

รายละเอียด

TRL เมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นระดับ - ไม่ระบุ

รายละเอียด

ระดับความพร้อมที่มีในปัจจุบัน

ผลผลิต (Output)

ผลผลิต	จำนวน นำส่ง/ หน่วยนับ	รายละเอียดผลผลิต	ปีที่ นำส่ง ผลผลิต	การ นำส่ง KR
4. ต้นแบบผลิตภัณฑ์ หรือเทคโนโลยี/ กระบวนการใหม่ หรือ นวัตกรรมทาง สังคม - 4.7 นวัตกรรมทางสังคม (Social Innovation) ความรู้และ เทคโนโลยีทางด้านสังคม	1 นวัตกรรม	ข้อเสนอแนะ แนวทางการจัด สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูง อายุไทยในประเทศเยอรมนี	2565	นำส่ง KR ตรง

ผลลัพธ์ (Outcome)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ	จำนวน/หน่วยนับ	รายละเอียดผลลัพธ์	ผู้ได้รับผลกระทบ	ปีที่ส่งผลลัพธ์	การนำเสนอ KR
การใช้ประโยชน์จากนวัตกรรม	1 ครั้ง/หน่วยงาน	การผลักดันนโยบาย แนวปฏิบัติ และแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ตามบทบาทภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี	2565	นำเสนอ KR ตรง

ผลกระทบ (Impact)

ผลกระทบที่คาดว่าจะได้รับ	รายละเอียดผลกระทบ
ด้านสังคม	ผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ได้รับทราบและเข้าถึงสิทธิสวัสดิการสังคมที่พึงได้รับ

ระดับความพร้อมที่มีในปัจจุบัน

การเชื่อมโยงกับนักวิจัยที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ทำการวิจัยในและต่างประเทศ (ถ้ามี) (Connections with other experts within and outside Thailand) และแผนที่จะติดต่อหรือสร้างความสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งการสร้างทีมงานวิจัยในอนาคตด้วย

การเชื่อมโยงหรือความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (Connections with stakeholder and user engagement) โดยระบุชื่อหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาสังคมและชุมชน โดยอธิบายกระบวนการดำเนินงานร่วมกันและการเชื่อมโยงการขับเคลื่อนผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน รวมถึงอธิบายกระบวนการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

ประสบการณ์การบริหารงานของหัวหน้าโครงการ ในการบริหารโครงการย้อนหลังไม่เกิน 5 ปี (โครงการที่เกิดผลกระทบสูงสุด 5 อันดับแรก)

ชื่อโครงการวิจัย	หน่วยงานที่ได้รับทุน	ปีที่ได้รับงบประมาณ	งบประมาณ
- ไม่มีข้อมูล -			

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). *ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓*. กรุงเทพฯ: ทจก. เทพเพ็ญวานิสัย.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (ม.ป.ป.). *สิทธิผู้สูงอายุ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546*. สืบค้นจาก http://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509164128_1.pdf

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550*. สืบค้นจาก <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/652>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). (Online). สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/Msociety.go.th/posts/1034063473336291/>

กองทุนสำรองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ. (2563). *สถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2563*. (Online). สืบค้นจาก <https://image.mfa.go.th/mfa/0/zE6021nSnu/stat/stat05.pdf>

ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕. (2555). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.

จุมพล ศรีจงศิริกุล และคณะ. (2555). *ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการจัดสวัสดิการและ สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ*. รายงานฉบับสมบูรณ์.

ดำรงศักดิ์ จันททัย. (2563). *บทเรียนการจัดการสังคมผู้สูงอายุจากประเทศญี่ปุ่น*. วารสารนิติ รัฐกิจ และ สังคมศาสตร์, 4(1)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร สูงวัยในศตวรรษที่ 21: การเฉลิมฉลองและความท้าทาย. (ม.ป.ป.). กองทุนประชากร แห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund: UNFPA) และองค์การเฮลป์เอจ อินเตอร์เนชันแนล (HelpAge International).

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ภารกิจการพัฒนาสังคมไทยในต่างประเทศ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.

ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). *กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ*. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ (น. 31-48).

ราชกิจจานุเบกษา. (2546). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546*.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560ก). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560*.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2563). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

วารสารณ บุญเชียง. (ม.ป.ป.). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR)*. (Online). สืบค้นจาก https://www.chiangmaihealth.go.th/cmpho_web/document/190222155080467899.pdf

วีชรากรณ์ ชิวโคภิษฐ. (2562). *สังคมผู้สูงอายุ: ปัจจัยการตลาดที่เปลี่ยนไป*. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 6(1)

วิชัย รูปชาติ และคณะ. (ม.ป.ป.). *โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ*. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2553). *ทางเลือกของสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทย*. (Online). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/09/wb87.pdf>

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และคณะ. (2555). *การประมาณการงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุและแหล่งที่มาของเงิน*. (Online). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2013/03/elderly-budget/>

สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). *สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย*. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน. (ม.ป.ป.). *Aging Society ในเยอรมนี*. (Online). สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/76310/76310.pdf

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ ประเทศญี่ปุ่น. (2562). *วิวัฒนาการระบบประกันสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย*. (Online). สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/502424/502424.pdf

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). *รายงานวิจัย การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย กรณีศึกษาพื้นที่ : เมืองพัทยา อ.บางละมุง จ.ชลบุรี และอบต.ด่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด*. เอกสารวิชาการที่ 10/2558.

อมาวลี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : ลักษณะสำคัญ และการประยุกต์ใช้ในชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36(6)

อุษามาต เสียมภักดี. (ม.ป.ป.). การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ พัฒนาการและแนวคิด. (Online). สืบค้นจาก <https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82227-3.pdf>

ภาษาอังกฤษ

International Organization for Migration. (2018). *WORLD MIGRATION REPORT 2018*. Geneva: The UN Migration Agency.

United Nations. (2017). *World Population Prospect: The 2017 Revision*. Retrieved from: <http://esa.un.org/unpd/wpp/>

United Nations. (2019). *2019 UNIDOP Celebrates "The Journey to Age Equality"*. Retrieved from <https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-homepage/2019unidop.html>

● แบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

แบบเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
(Submission Form)

1. ชื่อโครงการวิจัย

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
THE STUDY OF A SOCIAL WELFARE PROVISION GUIDELINES FOR THAI OLDER PERSONS IN FOREIGN
COUNTRIES: A CASE STUDY OF FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY

2. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

1) นายกัมปนาท บริบูรณ์

Mr. Gumpanat Boriboon

อาจารย์ สังกัด (สาขา/ภาควิชา/คณะ) ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์

คุณวุฒิ ป.โท ป.เอก อื่นๆ.....

ตำแหน่งวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์

อื่นๆ อาจารย์

นิสิต สังกัด (ภาควิชา/คณะ)ระดับ ป.ตรี ป.โท ป.เอก

บุคลากรอื่นๆ ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน/ติดต่อ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ทั้งในและนอกเวลาราชการ : 02-6495000 ต่อ 15574, 081-5536951

E-mail address: gumpanat@g.swu.ac.th

2) นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์

Miss Siriporn Gudeerat

อาจารย์ สังกัด (สาขา/ภาควิชา/คณะ).....

คุณวุฒิ ป.โท ป.เอก อื่นๆ.....

ตำแหน่งวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์

อื่นๆ.....

นิสิต สังกัด (ภาควิชา/คณะ)ระดับ ป.ตรี ป.โท ป.เอก

บุคลากรอื่นๆ ตำแหน่ง นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ

สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ)

สถานที่ทำงาน/ติดต่อ : กรมกิจการผู้สูงอายุ อาคารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อาคารใหม่)
 ชั้น 6 เลขที่ 1034 ถนนกรุงเกษม แขวงคลองมหาณาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100
 หมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อได้ทั้งในและนอกเวลาราชการ : 081-7353998
 E-mail address: interdop.dop.mail@gmail.com

3. ชื่อผู้ร่วมโครงการวิจัย

-

4. แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย (Research funding)

- ไม่มีทุน
- อยู่ระหว่างการขอทุน* ระบุแหล่งทุน.....
- มีทุน* ภายในคณะฯ ระบุแหล่งทุน.....
- ภายนอกคณะฯ ระบุ.....
- ภายในมหาวิทยาลัย ระบุแหล่งทุน.....
- ภายนอกมหาวิทยาลัย ระบุแหล่งทุน กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

4.1 การมีส่วนได้ส่วนเสีย/ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

กรุณาเปิดเผยว่า ท่านมีส่วนได้ส่วนเสียดังต่อไปนี้ในโครงการวิจัยหรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมาย ในหัวข้อใช่ หรือไม่ใช่)

ส่วนได้ส่วนเสีย	ใช่	ไม่ใช่
เป็นที่ปรึกษาแหล่งทุนวิจัย หรือมีส่วนร่วมในการพิจารณาทุนวิจัย		✓
ได้รับหรือจะได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง (อันมีมูลค่า) เป็นการตอบแทน อันเนื่องมาจากผลลัพธ์ของการดำเนินงานโครงการวิจัย (จากแหล่งทุน)		✓
ได้รับประโยชน์จากผลการศึกษาในโครงการวิจัย เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าหรือ ประโยชน์จากสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ รวมถึงการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ หรือนานาชาติ	✓	
เป็นผู้บริการ ที่ปรึกษา ลูกจ้างหรือผู้รับจ้าง ของผู้สนับสนุนโครงการวิจัย (ที่เป็นบริษัท เอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อค้ากำไร)		✓
มีความสัมพันธ์กับแหล่งทุน โดยเป็นบุคคลในครอบครัว สามเณร ภรรยา บุพการี หรือบุตร		✓

5. สถานที่ทำวิจัย

Single center

ระบุ ผู้วิจัยจากกรมกิจการผู้สูงอายุ ประสานงานและเก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมงานวิจัยผ่านระบบออนไลน์

Multiple centers

เฉพาะในประเทศไทย

ร่วมกับต่างประเทศ

6. หลักการและเหตุผลที่ต้องทำวิจัย

สังคมโลกในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เกิดความเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้น ไม่เพียงแต่ในสังคมโลกออนไลน์เท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อสังคมโลกที่อาศัยอยู่ด้วย ทำให้เกิดกระแสการเคลื่อนย้ายถิ่น ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มระดับโลก โดยมีสัดส่วนจำนวนประชากรย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ในจำนวนประชากรทุก 1 ต่อ 30 คน ของประชากรโลก จะเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นฐานระหว่างประเทศ (International Organization for Migration, 2017) สำหรับประเทศไทย มีแนวโน้มที่คนไทยจะไปพำนักอยู่ต่างประเทศมากขึ้น ดังข้อมูลสถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศประจำปี 2563 (มกราคม-พฤษภาคม 2563) ของกรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2563 ระบุว่า มีคนไทยที่อาศัยอยู่ใน 126 ประเทศและเขตอาณานิคม จำนวน 1,276,546 คน

นอกจากการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเคลื่อนย้ายถิ่นพำนักแล้วนั้น ภาวะประชากรสูงวัย ก็เป็นสถานการณ์ทางสังคมที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลกในระดับที่แตกต่างกันไป ในปี พ.ศ. 2562 จำนวนประชากรโลก ได้เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 7,713 ล้านคน โดยองค์การสหประชาชาติคาดประมาณจำนวนผู้สูงอายุแบ่งตามกลุ่มวัย ได้เป็น (1) ผู้สูงอายุวัยต้น หรืออายุ 60 - 69 ปี จำนวน 576 ล้านคน (ร้อยละ 7.47) (2) ผู้สูงอายุวัยกลาง หรืออายุ 70 - 79 ปี จำนวน 299 ล้านคน (ร้อยละ 3.88) และ (3) ผู้สูงอายุวัยปลาย หรืออายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 143 ล้านคน (ร้อยละ 1.85) (United Nations, 2019) สำหรับประเทศไทย คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2565 จะเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 และในปี พ.ศ. 2576 ประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงขึ้นถึงร้อยละ 28 หรือมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป สูงขึ้นถึงร้อยละ 20 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2563) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุในสังคมนั้น อาจถือเป็นผลสำเร็จจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการแพทย์ ในขณะเดียวกัน การพัฒนาหน่วยงานที่ให้บริการเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ก็เป็นส่วนที่สำคัญและเป็นหลักประกันทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทั้งนี้ ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 (ข้อกำหนดฯ) ได้กำหนดให้กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เป็นผู้ที่เหมาะสมควรได้รับบริการสวัสดิการสังคม จากองค์กรสวัสดิการสังคม โดยมีมาตรการและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การคุ้มครองดูแลสวัสดิการการช่วยเหลือ แก่กลุ่มบุคคลเป้าหมาย

สร้างหลักประกันและคุ้มครองด้านการเงิน สุขภาพ สังคม และสวัสดิการพื้นฐานอื่น ๆ พัฒนาองค์ความรู้ ตลอดจนส่งเสริม การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ พหุทักษะ สิทธิศักดิ์ศรี และรักษามลประโยชน์ อีกทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาความเข้มแข็ง ในการรวมกลุ่มกันของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อเป็นพลังของสังคม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กร รวมถึงการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุน และพหุทักษะผู้สูงอายุ ให้เข้าถึงระบบสวัสดิการอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ เป็นคนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องได้รับบริการสวัสดิการสังคมเช่นเดียวกับผู้สูงอายุ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

ปัจจุบัน สถานเอกอัครราชทูต หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคนไทยที่อาศัยอยู่ใน ต่างประเทศ ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือสำหรับคนไทยในต่างประเทศ เช่น “อยู่เยอรมนี คู่มือสำหรับคนไทยฉบับกระเป๋า” “คู่มือคนไทยในเนเธอร์แลนด์” “คู่มือคนไทยในสิงคโปร์” “คู่มือคนไทยในศรีลังกา” และ “คู่มือคนไทยในมัลดีฟส์” เป็นต้น เพื่อให้คนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศและผู้ที่ย้ายถิ่นฐานไปยังต่างประเทศ ได้รับทราบและเข้าใจประเทศปลายทาง ในแง่มุมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านการดำรงชีวิต สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อห้ามและ ข้อควรระวังต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ เพื่อให้คนไทยที่ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมีความรู้ และการเตรียมตัวที่ดี เข้าใจและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้อย่างราบรื่น ลดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจพบได้ ในการดำเนินชีวิตในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีคนไทยในต่างประเทศประสบปัญหาทางสังคมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากยังมีช่องว่างในการแก้ปัญหาจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ โดยแต่ละหน่วยงานนั้น จะรับผิดชอบแก้ไขปัญหาก ภายใต้งานของหน่วยงานตนเองเท่านั้น อีกทั้งยังขาดการประสานสัมพันธ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับบริการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุไทย ซึ่งรวมถึงผู้สูงอายุไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศด้วย ซึ่งอาจสะท้อนให้เห็นได้ว่า คนกลุ่มนี้ไม่สามารถ เข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้ ทั้งจากประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศต้นทาง และจากประเทศที่ไปพำนักซึ่งเป็น ประเทศปลายทางได้ เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีความพยายามที่จะพัฒนาบทบาทการจ้ดสวัสดิการ สังคม สำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยเริ่มดำเนินโครงการนำร่องที่ประเทศสหพันธ ราชอาณาจักรเยอรมนี และดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจ้ดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทย ในต่างประเทศ เนื่องจาก ประเทศสหพันธราชอาณาจักรเยอรมนีเป็นหนึ่งในประเทศปลายทางที่มีคนไทยย้ายถิ่นไปพำนัก อยู่เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี รวมถึงมีการรวมกลุ่มกันของชุมชนชาวไทยอย่างเข้มแข็ง และมีการจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ณ วัดพุทธวิหาร กรุงเบอร์ลิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนา การจ้ดสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทยในต่างประเทศตามบทบาทและภารกิจของกระทรวง พม. ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับ งานของกระทรวงการต่างประเทศ (วิชัย รูปขำดี และคณะ, ม.ป.ป.)

กรมกิจการผู้สูงอายุ (ผส.) ภายใต้งค์ดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหนึ่งใน หน่วยงานที่รับผิดชอบการขับเคลื่อนข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนด บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555 ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพ การจ้ดสวัสดิการ และการคุ้มครองพหุทักษะผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคม ให้ครอบคลุม และตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พันธกรณีและความตกลง ระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ โดยผลการดำเนินงาน ของกรมกิจการผู้สูงอายุ และกระทรวง พม. ที่ผ่านมานั้น มีการจ้ดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุ และสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มคนไทยในต่างประเทศ เช่น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและสวัสดิการเพื่ออาสาช่วยเพื่อนไทย ณ กรุงเบอร์ลิน การจัดอบรมอาสาช่วยเพื่อนไทย การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครแต่ยังขาดการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาโลกเพื่อดูแลกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะ เพื่อให้การบริการสวัสดิการสังคม เกิดความชัดเจน ตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงของกลุ่มเป้าหมาย และเป็นรูปธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ ให้กับผู้สูงอายุในต่างประเทศระยะยาวต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษาประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จะเป็นแนวทางเพื่อให้นักกลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เข้าใจและเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมที่พึงได้รับ รวมถึงเป็นกลไกหนึ่งในการดำเนินงานพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและผู้สูงอายุไทยในประเทศต่าง ๆ สามารถเข้าถึงบริการสวัสดิการสังคมจากองค์การสวัสดิการสังคมได้ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และยุทธศาสตร์ประเทศ รวมถึงการส่งเสริมการรวมกลุ่มทำกิจกรรมของผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ เพื่อให้เกิดพลังตัวของงานสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อกำหนดฯ ที่ต้องการให้คนไทยทุกกลุ่มเข้าถึงสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมกัน ผลการจากศึกษาในครั้งนี้ จะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศปลายทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

7. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

8. การออกแบบการวิจัย (Research design)

8.1. ประเภทของโครงการวิจัย (หัวข้อที่เกี่ยวข้อง)

- Biomedical / Clinical Research โปรดระบุ
 - Drug trial phase.....ระบุชื่อยา.....
 - สถานภาพการขึ้นทะเบียน Registered drug Investigational (new) drug (หากขึ้นทะเบียนแล้ว โปรดแนบทะเบียนยา หรือเอกสารกำกับยา)
 - Medical device trial ระบุชื่อเครื่องมือ.....
 - สถานภาพการขึ้นทะเบียน Registered device Investigational (new) device (หากขึ้นทะเบียนแล้ว โปรดแนบทะเบียนเครื่องมือ หรือเอกสารกำกับเครื่องมือ)
 - Vaccine trial phase.....ระบุชื่อวัคซีน.....
 - สถานภาพการขึ้นทะเบียน Registered vaccine Investigational (new) vaccine.

- Experimental procedure / intervention ระบุ.....
- Retrospective (chart) review
- Bioequivalence
- Pilot study
- Case series
- In vitro* / laboratory-based study
- อื่นๆ ระบุ.....
- Epidemiological Research
 - Surveillance
 - Monitoring
 - อื่นๆ ระบุ.....
- Research using repository of biological products (cells, blood, tissues, fluids, etc.)
*ระบุชนิด/ปริมาณ/จำนวน product ที่ใช้
- Social research
 - Questionnaire-base research
 - Observational study
 - Experimental design
 - อื่นๆ ระบุ งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
- Behavioral research
 - Questionnaire-base research
 - Observational study
 - อื่นๆ ระบุ.....
- Other research category โปรดระบุ.....

8.2. รูปแบบของโครงการวิจัย (หัวข้อที่เกี่ยวข้อง)

- Experiments Quasi-experiments Surveys Case studies
- Naturalistic time-series Longitudinal studies
- Retrospective studies Prospective studies Observation
- Ex Post Facto Studies
- Cross-Sectional Studies
- Other research design โปรดระบุ งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

8.3. การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Subject selection and allocation)

8.3.1. เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria)

สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ตามวิธีการเก็บข้อมูล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เข้าร่วมวิจัย กลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก (จำนวน 30 คน)

1. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย
2. อายุ 40 ปีขึ้นไป
3. พำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 3 ปี

กลุ่มที่ 2 ผู้เข้าร่วมวิจัย กลุ่มสนทนากลุ่ม (จำนวน 10 คน)

1. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย
2. เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ ในการทำงานหรืองานวิจัยด้านผู้สูงอายุ
3. มีความสนใจในเรื่องสวัสดิการผู้สูงอายุในต่างประเทศ

8.3.2. เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Exclusion criteria)

1. เป็นผู้ป่วยหรือมีภาวะที่มีผลกระทบต่อการสื่อสาร เช่น ภาวะบกพร่องทางการสื่อสาร (Aphasia), โรคอัลไซเมอร์ (Alzheimer's disease)
2. ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร
3. ไม่สามารถใช้โปรแกรม Zoom ได้

8.3.3. เกณฑ์การถอนผู้เข้าร่วมการวิจัยหรือยุติการเข้าร่วมการวิจัย (Withdrawal or termination criteria)

ผู้ร่วมการวิจัยไม่สามารถให้ข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์เนื่องจากภาวะทุพพลภาพ สื่อสารไม่ได้ มีปัญหาเรื่องความจำ ไม่ยินดีให้ข้อมูล หรือมีคุณสมบัติไม่ตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัยในข้อ 8.3.1

8.3.4. การจัดผู้เข้าร่วมการวิจัยเข้ากลุ่ม (Subject allocation)

- ไม่มี -

8.4. การคำนวณขนาดตัวอย่าง (Sample size calculation)

การคำนวณขนาดตัวอย่างของงานวิจัยนี้ พิจารณาจากแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอ้างอิงจากหลักการคร่าว ๆ (Rules of Thumb) ตามแนวทางของ Nastasi and Schensul คือ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Interviewing key informants) และ/หรือการสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth interviews) ควรทำการสัมภาษณ์ประมาณ 5 - 30 บุคคล และการสนทนากลุ่ม (Focus groups) ควรทำการสัมภาษณ์ประมาณ 1-3 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มควรมีประมาณ 5 - 10 บุคคล โดยพิจารณากลุ่มเป้าหมายบนพื้นฐานของการเป็นกลุ่มที่สามารถเป็นตัวแทนในการตอบคำถามการวิจัยได้ (ประไพพิมพ์ สุวีลีนนท์ และประสพชัย พสุนนท์, 2559)

ดังนั้น งานวิจัยนี้ จึงกำหนดขนาดตัวอย่างผู้เข้าร่วมงานวิจัย สำหรับงานวิจัยเป็น 2 ส่วน คือ

1) ผู้เข้าร่วมวิจัย กลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 30 คน

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ ผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และพำนักอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี

2) ผู้เข้าร่วมงานวิจัย กลุ่มสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน

โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในการทำงานหรืองานวิจัยด้านผู้สูงอายุ หรือสวัสดิการผู้สูงอายุในต่างประเทศ

8.5. ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Research participants) (ทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

Healthy volunteers

Patients excluding vulnerable subjects

Vulnerable subjects* ระบุ เด็กเล็ก / ผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (อายุ <18 ปี)**

ผู้พิการหรือมีความบกพร่องทางสมอง / จิตใจ (mentally disable subjects)

ผู้ป่วยห้องฉุกเฉิน หรือ หออภิบาลผู้ป่วยหนัก (ICU)

ผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรัง (chronic illness)

หญิงมีครรภ์

นักเรียน / นักศึกษา

อื่นๆ ระบุ.....

*ถ้ามีผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยในกลุ่มนี้ หากจะต้องขอความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้วิจัยคาดว่าจะขอความยินยอมจากผู้ใด โปรดระบุ.....

**ในกรณีเด็ก อายุ 7-18 ปี อาจต้องมีการขอความยินยอมจากเด็กโดยตรง (assent) เพิ่มเติมจากการขอความยินยอมจากผู้ปกครองหรือผู้แทนโดยชอบธรรม (consent)

8.6. การดำเนินการหากผู้เข้าร่วมการวิจัยถอนตัวออกจากการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลนั้นไปดำเนินการต่อ โดยจะทำลายข้อมูล รวมถึงไฟล์ภาพและเสียงของผู้เข้าร่วมการวิจัยที่ถอนตัวออกจากการวิจัยในทันที ทั้งนี้ การไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิ หน้าที่ การปฏิบัติงาน หรือบริการใด ๆ ของผู้เข้าร่วมการวิจัย

9. กระบวนการวิจัย

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุไทยที่พำนักอยู่ในเยอรมนี โดยผู้วิจัย ได้กำหนดวิธีการดำเนินงานวิจัยไว้ 2 ส่วน คือ การสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี และการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านผู้สูงอายุ ประกอบด้วยความร่วมมือวิจัยของ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

- (1) นักวิจัย โดย นักวิจัยจะทำหน้าที่ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีการวิจัย
- (2) ผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ถ่ายทอดความรู้ ความต้องการ และสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้แก่ผู้วิจัย
- (3) ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นผู้มีความรู้และมีเป้าหมายในการร่วมพัฒนา รวมถึงนำผลที่ได้ไปขยายผลต่อเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยในต่างประเทศ ต่อไป

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการ ของผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี

1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิชาการ

ผู้วิจัย ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และผลงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การย้ายถิ่น บังคับที่มีผลต่อการย้ายถิ่น ผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ รวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไทยและคนไทยในต่างประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.2 ศึกษาจากกลุ่มเป้าหมาย

1.2.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีชุมชนผู้สูงอายุและคนไทยอาศัยอยู่

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้วิจัย ทำการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และพำนักอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่มีความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผ่านการประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน และศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ วัดพุทธวิฑูร ณ กรุงเบอร์ลิน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (วรณี แกมเกตุ, 2551)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ร่วมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม รวมถึงการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

เมื่อได้ข้อมูลวิจัยแล้ว ผู้วิจัย จะทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ โดยเป็นการใช้รูปแบบที่หลากหลายในการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าจำนวน 4 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล เป็นการเปรียบเทียบและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยนำข้อมูลได้มาจากแหล่งที่มาต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกัน โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูล ได้ข้อค้นพบมาเหมือนกันแสดงว่า ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง เช่น เปรียบเทียบข้อมูลจากการสังเกตกับการสัมภาษณ์เปรียบเทียบกับสิ่งที่พูด การตรวจสอบความแน่นอนของคำพูดในเรื่องเดียวกันแต่ละเวลาเปรียบเทียบกับมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา เปรียบเทียบข้อมูลปรากฏการณ์เดียวกันที่มาจากแต่ละระยะเวลาหรือเปรียบเทียบข้อมูลเรื่องเดียวกันที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คน เป็นต้น

2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulate)

การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี เป็นการตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้มุมมองของแนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิม มาพิจารณาตีความข้อมูลชุดเดียวกัน จะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulate)

การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล เป็นการใช่วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลเดียวกัน หรือกำหนดให้มีผู้วิจัยหลายคนในการรวบรวมข้อมูล และใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน ในการรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน เช่น การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการตีความ (Interpretation) จากพฤติกรรมและอวัจนภาษาระหว่างการให้สัมภาษณ์ เป็นต้น

2.4 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล (Analyst Triangulation)

การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยต่างคนต่างวิเคราะห์ข้อมูลให้ข้อค้นพบ แล้วนำมาเปรียบเทียบกัน

และเมื่อทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลเสร็จสิ้น ผู้วิจัย จะนำข้อมูลไปวิเคราะห์และจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการจัดทำร่างคู่มือการให้บริการสวัสดิการสังคมและการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมฯ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในงานบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting และใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะทำการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

ผู้วิจัย จะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมถึงสกัดประเด็นต่าง ๆ ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นการสรุปข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมฯ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 จัดพิมพ์และเผยแพร่ร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนีฉบับสมบูรณ์

10. กระบวนการเก็บข้อมูล (Data collection process)

ผู้วิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting โดยใช้ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ร่วมกับการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม รวมถึงการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและเสียงขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน

ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลส่วนรวม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัย จะมีเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนเท่านั้น

11. การวัดผล/การวิเคราะห์ผลการวิจัย (Outcome measurement / Data Analysis)

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ: กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ จากการทบทวนวรรณกรรม เอกสาร และผลงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุและคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting และจะมีการขออนุญาตเพื่อบันทึกภาพและเสียงสนทนาระหว่างการสัมภาษณ์ ซึ่งข้อมูลนี้จะมีเพียงนักวิจัยที่สามารถเข้าถึงได้เท่านั้น โดยผู้วิจัยจะทำการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) อย่างเป็นระบบตามประเด็นเนื้อหาที่ทำการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

จากนั้น ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบคุณภาพข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 10 คน ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting และจะมีการขออนุญาตเพื่อบันทึกภาพและเสียงระหว่างการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล รวมถึงสกัดประเด็นต่าง ๆ ในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นการสรุปข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมฯ และนำผลจากการสนทนากลุ่ม มาปรับใช้จนได้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด

ผลลัพธ์หลักของงานวิจัยนี้ คือ การผลักดันนโยบาย แนวปฏิบัติ และแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ตามบทบาทภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ

12. ระยะเวลาที่ทำวิจัย

ตลอดโครงการ

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2564 ถึง มีนาคม 2566 รวมเวลา 1 ปี 6 เดือน

ระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล

ประมาณตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2565 ถึง มกราคม 2566 รวมเวลา 2 เดือน

13. กระบวนการเชิญชวนให้เข้าร่วมการวิจัย (Recruitment process)

13.1. สถานที่

พื้นที่ในประเทศไทยสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีชุมชนผู้สูงอายุและคนไทยอาศัยอยู่ โดยใช้การติดต่อประสานงานผ่านระบบออนไลน์ และสัมภาษณ์ผ่าน Zoom Cloud Meeting

13.2. กระบวนการ

13.2.1. ผู้ทำหน้าที่เชิญชวนอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย (ทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

หัวหน้าโครงการวิจัย (Principle investigator)

ผู้ร่วมโครงการวิจัย (Co-investigator)

ผู้ช่วยโครงการวิจัย (เช่น research nurse, นักศึกษา)

อื่นๆ ระบุ.....

13.2.2. อธิบายกระบวนการเข้าถึงผู้ที่จะถูกเชิญชวนให้เข้าร่วมการวิจัยอย่างละเอียดและการใช้สื่อต่างๆ

ผู้วิจัย จะใช้การประสานงานผ่านเครือข่ายคนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผ่านระบบออนไลน์เพื่อประชาสัมพันธ์ถึงโครงการวิจัย และเชิญชวนอาสาสมัครที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย เพื่อเข้าร่วมโครงการวิจัย

14. กระบวนการขอความยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัย (Informed consent process)

14.1 เอกสารที่เกี่ยวข้อง (ทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant information sheet)

หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ (Informed consent form)

ขอยกเว้นการขอความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ระบุเหตุผล.....

อื่นๆ ระบุ.....

14.2 กระบวนการ

ผู้วิจัยจะชี้แจงรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัย รายละเอียดของขั้นตอนต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติและได้รับการปฏิบัติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตราย และค่าตอบแทนที่จะได้รับ

อาสาสมัครที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยนี้ จะต้องลงลายมือชื่อ เพื่อแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมงานวิจัย โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยสามารถถอนตัวหรืองดเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อ ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับค่าตอบแทนเหมาจ่ายคนละ 2,000 บาท และไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

15. ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัยในคน (Ethical Consideration) กรุณากรอกข้อมูลทุกข้อ

15.1 เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องดำเนินการวิจัยในคน

เนื่องจาก ในกระบวนการเก็บข้อมูลจะต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้อง สำหรับการนำไปพัฒนาและจัดทำร่างข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี ต่อไป

15.2 ความเสี่ยงหรืออันตรายที่อาจเกิดจากการวิจัย (Risk) (เลือกกรอกข้อมูลได้หลายข้อ)

- มีความเสี่ยงหรืออันตรายต่อร่างกาย (Physical harm)
ระบุรายละเอียด
- มีความเสี่ยงหรืออันตรายต่อจิตใจ (Psychological harm)
ระบุรายละเอียด : ผู้เข้าร่วมวิจัยอาจเกิดความรู้สึกไม่สบายใจ หรือไม่สะดวกใจในการตอบคำถามระหว่างการสัมภาษณ์
- มีความเสี่ยงหรืออันตรายต่อสถานะทางสังคม และฐานะทางการเงิน (Social and economic harms)
ระบุรายละเอียด
- มีความเสี่ยงหรืออันตรายทางกฎหมาย (Law harm)
ระบุรายละเอียด

15.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย (Benefit) (เลือกกรอกข้อมูลได้หลายข้อ)

- มีประโยชน์ที่อาสาสมัครเข้าร่วมการวิจัยได้รับโดยตรง
ระบุรายละเอียด
- มีประโยชน์ที่อาสาสมัครคนอื่นจะได้รับจากผลการศึกษา
ระบุรายละเอียด
- มีประโยชน์ต่อวงการวิทยาศาสตร์ หรือสังคม
ระบุรายละเอียด : การผลักดันนโยบาย แนวปฏิบัติ และแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ตามบทบาทภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ
- มีประโยชน์ต่อชุมชนที่อาสาสมัครอยู่
ระบุรายละเอียด : ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี

15.4 การประเมินความเสี่ยงและประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ประเภทที่ 1 ความเสี่ยงน้อย คือ ความเสี่ยงที่ไม่มากกว่าที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของอาสาสมัครที่มีสุขภาพปกติ (Exemption) (ดูรายละเอียดได้ที่ <http://research.swu.ac.th/downloads/0016.pdf>)

ประเภทที่ 2 ความเสี่ยงมากกว่าความเสี่ยงน้อย แต่คาดว่าจะมีประโยชน์ต่ออาสาสมัครที่เข้าร่วมในโครงการวิจัย (Expedited) (ดูรายละเอียดได้ที่ <http://research.swu.ac.th/downloads/0016.pdf>)

ประเภทที่ 3 ความเสี่ยงมากกว่าความเสี่ยงน้อย คาดว่าจะไม่มีประโยชน์ต่ออาสาสมัครที่เข้าร่วมในโครงการวิจัยแต่อาจเป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือส่วนรวม (Full board) (ดูรายละเอียดได้ที่ <http://research.swu.ac.th/downloads/0016.pdf>)

15.5 หลักฐาน ข้อมูล หรือเอกสารอ้างอิง (กรุณากรอกข้อมูล)

ภาษาไทย

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2564). กฎหมายสัญชาติไทยกับการถือสองสัญชาติ. สืบค้นจาก <https://thaiembassy.se/wp-content/uploads/3t.pdf>

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๓. กรุงเทพฯ: หจก. เทพเพ็ญวานิสย์.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (ม.ป.ป.). สิทธิผู้สูงอายุ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546. สืบค้นจาก http://www.dop.go.th/download/laws/regulation_th_20152509164128_1.pdf

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. สืบค้นจาก <http://law.m-society.go.th/law2016/law/view/652>

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). (Online). สืบค้นจาก <https://www.facebook.com/Msociety.go.th/posts/1034063473336291/>

กองทุนรองและดูแลผลประโยชน์คนไทยในต่างประเทศ. (2563). สถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี 2563. (Online). สืบค้นจาก <https://image.mfa.go.th/mfa/0/zE6021nSnu/stat/stat05.pdf>

ข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๕๕. (2555). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา. เครือข่ายชุมชนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี. (2552). อยู่เยอรมนี: คู่มือสำหรับคนไทย ฉบับกระเป๋าสตางค์. สถานเอกอัครราชทูต.

จุมพล ศรีจิงศิริกุล และคณะ. (2555). ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการจัดสวัสดิการและ สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ. รายงานฉบับสมบูรณ์.

ดำรงศักดิ์ จันทิพย์. (2563). บทเรียนการจัดการสังคมผู้สูงอายุจากประเทศญี่ปุ่น. วารสารนิติ รัฐกิจ และ สังคมศาสตร์, 4(1)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร สูงวัยในศตวรรษที่ 21: การเฉลิมฉลองและความท้าทาย. (ม.ป.ป.). กองทุนประชากร แห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund: UNFPA) และองค์การเฮลป์เอจ อินเตอร์เนชันแนล (HelpAge International).

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง การกิจการพัฒนาสังคมไทยในต่างประเทศ
 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2563). กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา.
 ประไพพิมพ์ สุธีวสินนทร์ และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัย
 เชิงคุณภาพ. วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ (น. 31-48).
 ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546.
 ราชกิจจานุเบกษา. (2560). พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560.
 มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2563). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562. นครปฐม:
 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
 วราภรณ์ บุญเชียง. (ม.ป.ป.). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR).
 (Online). สืบค้นจาก https://www.chiangmaihealth.go.th/cmpho_web/document/190222155080467899.pdf
 วัชรภรณ์ ชิวโคภิษฐ. (2562). สังคมผู้สูงอายุ: ปัจจัยการตลาดที่เปลี่ยนไป. วารสารมหจุฬานาครทรรศน์, 6(1).
 วิชัย รูปชาติ และคณะ. (ม.ป.ป.). โครงการศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับ
 กลุ่มคนไทยในต่างประเทศ. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2553). ทางเลือกของสวัสดิการสังคมสำหรับคนไทย. (Online).
 สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/wp-content/uploads/2012/09/wb87.pdf>
 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และคณะ. (2555). การประมาณการงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุ
 และแหล่งที่มาของเงิน. (Online). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2013/03/elderly-budget/>
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ. (2562). คู่มือคนไทยไปมัลดีฟส์. สืบค้นจาก https://image.mfa.go.th/mfa/0/nrpgTpGLMX/migrate_directory/thai-people-20131018-113131-351047.pdf
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโคลัมโบ. (2562). คู่มือคนไทยในศรีลังกา. สืบค้นจาก https://image.mfa.go.th/mfa/0/nrpgTpGLMX/migrate_directory/thai-people-20131018-113004-223948.pdf
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปราก. (ม.ป.ป.). คู่มือคนไทยในสาธารณรัฐเช็ก. สืบค้นจาก <http://www.thaiembassy.cz/uploads/download/WppBS7TxnMSA4DePCZ.pdf>
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม. (2555). คู่มือคนไทยในสวีเดน. สืบค้นจาก <https://www.thaiwise.se/wp-content/uploads/2019/10/คู่มือคนไทยในสวีเดน.pdf>
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเฮก ไทสมาคม และเครือข่ายอาสาสมัคร. (2564). คู่มือคนไทยในเนเธอร์แลนด์.
 สืบค้นจาก <https://drive.google.com/file/d/1laqaQGhNUby5PgHYtkPBcYzqpl1HcHjH/view>
 สถานเอกอัครราชทูต ณ ลิงคโปร์. (2559). คู่มือคนไทยในสิงคโปร์. สืบค้นจาก <https://www.thaiembassy.sg/sites/default/files/Thai%20Booklet%202559.pdf>
 สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 7(1)
 สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน. (ม.ป.ป.). Aging Society ในเยอรมนี. (Online).
 สืบค้นจาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/76310/76310.pdf

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ ประเทศญี่ปุ่น. (2562). วิวัฒนาการระบบประกันสังคมผู้สูงอายุของ
ประเทศญี่ปุ่น. (Online). สืบค้นจาก [https://www.ditp.go.th/contents_attach/502424/
502424.pdf](https://www.ditp.go.th/contents_attach/502424/502424.pdf)

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558).
รายงานวิจัย การจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย กรณีศึกษาพื้นที่ : เมือง
พัทยา อ.บางละมุง จ.ชลบุรี และอบต.ต่านชุมพล อ.บ่อไร่ จ.ตราด. เอกสารวิชาการที่ 10/2558.

สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน. (2563). คู่มือสิทธิประโยชน์
แรงงานไทยในต่างประเทศ. สืบค้นจาก [https://icb.mol.go.th/บริการประชาชน/
คู่มือสิทธิประโยชน์แรงงานในต่างประเทศ](https://icb.mol.go.th/บริการประชาชน/คู่มือสิทธิประโยชน์แรงงานในต่างประเทศ)

อมารสี อัมพันศิริรัตน์ และพิมพ์มล วงศ์ไชยา. (2560). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : ลักษณะสำคัญ
และการประยุกต์ใช้ในชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
36(6)

อุษามาศ เสียมภักดี. (ม.ป.ป.). การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ พัฒนาการและแนวคิด. (Online). สืบค้นจาก
<https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82227-3.pdf>

ภาษาอังกฤษ

International Organization for Migration. (2018). WORLD MIGRATION REPORT 2018. Geneva:
The UN Migration Agency.

United Nations. (2017). World Population Prospect: The 2017 Revision. Retrieved from:
<http://esa.un.org/unpd/wpp/>

United Nations. (2019). 2019 UNIDOP Celebrates “The Journey to Age Equality”. Retrieved from
[https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-
persons-homepage/2019unidop.html](https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-homepage/2019unidop.html)

15.6 วิธีการปกป้อง ความลับ หรือข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย (ทุกข้อที่เกี่ยวข้อง)

15.6.1 วิธีการบันทึกข้อมูลส่วนตัว

ใช้รหัสแทนชื่อและข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยในการบันทึกข้อมูลในรูปแบบเก็บข้อมูล

มีการบันทึกข้อมูลเป็น

ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ (ในคอมพิวเตอร์หรือแผ่น CD)

รูปถ่าย / ภาพนิ่ง

วีดิทัศน์ / ภาพเคลื่อนไหว

บันทึกเสียง

ไม่มีการบันทึกข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย

อื่นๆ ระบุ

15.6.2 หากมีการบันทึกข้อมูลดังกล่าวข้างต้น **โปรดระบุ**ผู้ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ วิธีการป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในการเข้าถึงข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลไว้ และวิธีการทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่มีรหัสป้องกันบุคคลอื่นไม่ให้อ่านเปิดได้

เก็บเอกสาร/แผ่น CD / ไฟล์ ในตู้/ลิ้นชัก ที่มีกุญแจล็อก และผู้วิจัยเท่านั้นที่มีกุญแจเปิด-ปิด

เก็บเอกสาร/แผ่น CD / ไฟล์ ไว้ต่อเป็นเวลา...5...ปี หลังสิ้นสุดการวิจัย โดยหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาความลับผู้เข้าร่วมการวิจัย และได้แจ้งไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยแล้ว

ข้อมูลที่บันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนตัว จะเก็บไฟล์ไว้ต่อเป็นเวลา ...5... ปี หลังสิ้นสุดการวิจัย และจะทำลายข้อมูลด้วยวิธีการลบไฟล์ออกจากเครื่องในลักษณะที่ไม่สามารถกู้ข้อมูลกลับมาได้

อื่นๆ ระบุ

15.6.3 เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับอาสาสมัครผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ระบุรายละเอียด : ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย อาจรู้สึกอึดอัดหรือรู้สึกไม่สบายใจในบางข้อความระหว่างการสัมภาษณ์

15.6.4 มาตรการป้องกันและแก้ไขเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ในโครงการนี้

ระบุรายละเอียด : ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย มีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และสามารถติดต่อผู้วิจัยได้ตลอดเวลา

15.6.5 ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการแก้ไขหรือรักษาเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากโครงการวิจัย

ระบุรายละเอียด - ไม่มี -

15.6.6 ชื่อผู้รับผิดชอบหรือแพทย์ และหมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ตลอดเวลา หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย

ระบุรายละเอียด : 1) นายกัมปนาท บริบูรณ์ โทร. 081-5536951

ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2) นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ โทร. 081-7353998

กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

15.6.7 กรณีเป็นการวิจัยทางคลินิก ผู้วิจัยมีวิธีการอย่างไรในการแจ้งแพทย์เจ้าของไข้ หรือ แพทย์อื่น ๆ ที่เป็นผู้ให้การรักษาผู้เข้าร่วมการวิจัยให้ทราบว่าบุคคลผู้นั้นอยู่ในระหว่างการเข้าร่วมการวิจัย

ระบุรายละเอียด - งานวิจัยนี้ ไม่ใช่งานวิจัยทางคลินิก -

15.6.8 โครงการวิจัยมีแผนที่จะทำการวิเคราะห์ระหว่างดำเนินการ (Interim analysis) ในแง่ของความเสี่ยงของทั้งโครงการหรือไม่ โดยหน่วยงานใด

ระบุรายละเอียด - ไม่มี -

16. เอกสารเพิ่มเติม* ที่ส่งเพิ่มเติมพร้อมแบบเสนอโครงการวิจัย นอกเหนือจากที่ระบุ ได้แก่

- บันทึกการขออนุญาตเก็บข้อมูลหรือขอใช้สถานที่ในการทำวิจัยจากผู้มีอำนาจอนุมัติ (กรณีผู้วิจัยจากหน่วยงาน)
- เอกสารอื่นที่จะมอบให้ผู้เข้าร่วมการวิจัย (ระบุ).....
- อื่นๆ ระบุ

17. ข้อสัญญา

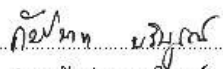
1. ข้าพเจ้าและคณะผู้วิจัยตั้งมีรายนามและได้ลงชื่อไว้ในเอกสารนี้ จะดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยฉบับที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและได้ขอความยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัยอย่างถูกต้องตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคนดังที่ได้ระบุไว้ในแบบเสนอโครงการวิจัย โดยจะให้ความเคารพในศักดิ์ศรี สิทธิ และคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นสำคัญ

2. หากมีความจำเป็นต้องปรับแก้ไขโครงการวิจัย ข้าพเจ้าจะแจ้งคณะกรรมการจริยธรรมฯ เพื่อขอการรับรองก่อนเริ่มดำเนินการตามที่ต้องการปรับเปลี่ยนทุกครั้ง และหากการปรับโครงการวิจัยมีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะแจ้งการปรับเปลี่ยนและขอความยินยอมจากผู้ที่ได้เข้าร่วมการวิจัยแล้วทุกครั้ง

3. ข้าพเจ้าจะรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์/เหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ล่วงหน้าในระหว่างการวิจัยตามระเบียบของคณะกรรมการจริยธรรมฯ ภายในเวลาที่กำหนด และจะให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นระหว่างการวิจัยอย่างเต็มความสามารถ

4. ข้าพเจ้าและคณะผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยที่เสนอมาอย่างดีทุกขั้นตอน และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา หรือเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการวิจัย เพื่อความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้เข้าร่วมการวิจัยได้เป็นอย่างดี

5. เมื่อทำการวิจัยเสร็จสิ้น ข้าพเจ้าจะสรุปการดำเนินงานและแจ้งปิดโครงการวิจัย และหากการวิจัยใช้เวลานานกว่า 1 ปี ข้าพเจ้าจะรายงานความคืบหน้าของโครงการพร้อมทั้งขอต่ออายุการรับรองก่อนครบกำหนดอายุของเอกสารรับรองที่ได้รับ

ลงชื่อ..... ..... หัวหน้าโครงการวิจัย
(นายกัมปนาท บริบูรณ์)
วันที่...30.../...พฤศจิกายน.../...2565...

ลงชื่อ..... ..... หัวหน้าโครงการวิจัย
(นางสาวศศิธร กุญชรรัตน์)
วันที่...30.../...พฤศจิกายน.../...2565...

18. การรับรองจากหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง หรืออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่อนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้

ลงชื่อ..... ..... หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาโดยตรง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมนิตย์ เกิดหนุนวงศ์)
วันที่...30.../...พฤศจิกายน.../...2565...

● เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย (Participant Information Sheet)

ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้แทนให้ช่วยอธิบายจนกว่าจะเข้าใจดี ท่านอาจจะขอเอกสารนี้กลับไปอ่านที่บ้านเพื่อปรึกษา หรือกับญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท แพทย์ประจำตัวของท่าน หรือแพทย์ท่านอื่น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย นายกัมปนาท บริบูรณ์ และ นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์

สถานที่วิจัย พื้นที่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ที่มีชุมชนผู้สูงอายุและคนไทยอาศัยอยู่

สถานที่ทำงานและหมายเลขโทรศัพท์ของหัวหน้าโครงการวิจัยที่ติดต่อได้ทั้งในและนอกเวลาราชการ

1. นายกัมปนาท บริบูรณ์ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาตลอดชีวิต คณะศึกษาศาสตร์
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6495000 ต่อ 15574 และ 081-553695
2. นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6424336-9 ต่อ 443, 450 (หน่วยงาน) และ 081-7353998 (ส่วนตัว)

ผู้สนับสนุนทุนวิจัย กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ระยะเวลาในการวิจัย 1 ปี 6 เดือน (ตุลาคม 2564 - มีนาคม 2566)

โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามข้อกำหนดคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติว่าด้วยการกำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมายเป็นผู้รับบริการสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2555

2. เพื่อจัดทำข้อเสนอบทบาทภารกิจในต่างประเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ ในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุไทยในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย การผลักดันนโยบาย แนวปฏิบัติ และแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ตามบทบาทภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ

ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมการวิจัยนี้เพราะ ท่านเป็นผู้สูงอายุและคนไทยที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ที่ท่านอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนีไม่ต่ำกว่า 3 ปี และสามารถให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้

จะมีผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้ทั้งสิ้นประมาณ 30 คน

หากท่านตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้ว จะมีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

ผู้วิจัยจะขอสัมภาษณ์ท่านในประเด็นเกี่ยวกับ “แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meeting ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน คือ (1) ข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์ (2) ประเด็นคำถามเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และ (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยจะสัมภาษณ์ทั้งหมด 4 ครั้ง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที/ครั้ง และจะมีการบันทึกภาพและเสียงขณะทำการเก็บข้อมูลด้วย

ความไม่สบายกาย หรือไม่สบายใจที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมการวิจัย

ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาจรู้สึกอึดอัด หรืออาจรู้สึกไม่สบายใจอยู่บ้างกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้ รวมถึงมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลนั้นไปดำเนินการต่อ โดยจะทำลายข้อมูล รวมถึงไฟล์ภาพและเสียงของผู้เข้าร่วมการวิจัยที่ถอนตัวออกจากการวิจัยในทันที

ทั้งนี้ การไม่เข้าร่วมวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อสิทธิ หน้าที่ การปฏิบัติงาน หรือบริการใด ๆ ของผู้เข้าร่วมการวิจัย

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อเข้าร่วมการวิจัย ความเสี่ยงน้อย (ความเสี่ยงที่ไม่มากกว่าที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เข้าร่วมการวิจัยที่มีสุขภาพปกติ)

หากท่านไม่เข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานใดๆ ของท่าน หรือส่งผลกระทบต่อ การเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนของท่าน (ในกรณีที่ท่านกำลังศึกษาอยู่) แต่อย่างใด

หากมีข้อข้องใจที่จะสอบถามเกี่ยวข้องกับกรวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย ท่านสามารถติดต่อ นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ หมายเลขโทรศัพท์ 08 1735 3998

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย ด้านวงการวิทยาศาสตร์หรือสังคม คือ การผลักดันนโยบาย แนวปฏิบัติ และแนวทางในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ตามบทบาทภารกิจของกรมกิจการผู้สูงอายุ และ ด้านชุมชนที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยอาศัยอยู่ คือ ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี

ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับ เป็นค่าชดเชยการเสียเวลา 2,000 บาท (สองพันบาทถ้วน) โดยจะทำการแบ่งจ่าย ครั้งละ 500 บาท (ห้าร้อยบาทถ้วน) จำนวน 4 ครั้ง

ค่าใช้จ่ายที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องรับผิดชอบเอง (ไม่มี)

หากมีข้อมูลเพิ่มเติมทั้งด้านประโยชน์และโทษที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะแจ้งให้ทราบโดยรวดเร็วและไม่ปิดบัง

ข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัย จะถูกเก็บรักษาไว้โดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล แต่จะรายงานผลการวิจัยเป็นข้อมูลสรุปรวมโดยไม่สามารถระบุข้อมูลรายบุคคลได้ ข้อมูลของผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นรายบุคคล อาจมี คณะบุคคลบางกลุ่มเข้ามาตรวจสอบได้ เช่น ผู้ให้ทุนวิจัย สถาบัน หรือองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบ รวมถึงคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมีหน้าที่ตรวจสอบได้

ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด

ผู้เข้าร่วมการวิจัยมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัย หรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานใดๆ ของท่าน หรือส่งผลกระทบต่อ การเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนของท่าน (ในกรณีที่ท่านกำลังศึกษาอยู่) ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล

หากท่านได้รับการปฏิบัติที่ไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านสามารถแจ้งให้ประธาน คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนทราบได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย อาคารศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ชั้น 20 โทร (02) 649-5000 ต่อ 11019 โทรสาร: (02) 259-1822

ลงชื่อ..... ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

(.....)

วันที่.....

● หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย

หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย
(Informed Consent Form)

วันที่

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....หมู่ที่.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
โทรศัพท์.....

ขอทำหนังสือนี้ให้ไว้ต่อหัวหน้าโครงการวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่า

ข้อ 1. ข้าพเจ้า ได้รับทราบโครงการวิจัยของ นายกัมปนาท บริบูรณ์ และ นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ (หัวหน้าโครงการวิจัย) เรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ข้อ 2. ข้าพเจ้า ยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ โดยมีได้มีการบังคับขู่เข็ญ หลอกลวงแต่ประการใด และจะให้ความร่วมมือในการวิจัยทุกประการ

ข้อ 3. ข้าพเจ้า ยินยอมให้มีการบันทึกภาพและเสียงระหว่างการเก็บข้อมูลวิจัย

ข้อ 4. ข้าพเจ้า ได้รับการอธิบายจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย อาการหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งแนวทางป้องกัน และแก้ไข หากเกิดอันตราย ค่าตอบแทนที่จะได้รับ ค่าใช้จ่ายที่ข้าพเจ้าจะต้องรับผิดชอบจ่ายเอง โดยได้อ่านข้อความที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ข้อ 5. ข้าพเจ้า ได้รับการรับรองจากผู้วิจัยว่าจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยเท่านั้น

ข้อ 6. ข้าพเจ้า ได้รับทราบแล้วว่าข้าพเจ้ามีสิทธิ์จะบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัยนี้ และการบอกเลิกการร่วมโครงการวิจัย จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานใดๆ ของข้าพเจ้า หรือส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน (ในกรณีที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่)

ข้อ 7. หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัย สามารถติดต่อกับ นายกัมปนาท บริบูรณ์ และ นางสาวศิริพร กุฎีรัตน์ (หัวหน้าโครงการวิจัย) หมายเลขโทรศัพท์ 081-5536951, 081-7353998

ข้อ 8. หากข้าพเจ้า ได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับการพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์หรือผู้แทน ได้ที่สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทรศัพท์ 02-649-5000 ต่อ 11019

/ ข้าพเจ้า.....

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้โดยตลอดแล้ว เห็นว่าถูกต้องตามเจตนาของข้าพเจ้า
จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญพร้อมกับหัวหน้าโครงการวิจัยและต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ยินยอม / ผู้แทนโดยชอบธรรม

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ให้ข้อมูลและขอความยินยอม/หัวหน้าโครงการวิจัย

ลงชื่อพยาน

(.....)

ลงชื่อพยาน

(.....)

ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมการวิจัย อ่านหนังสือไม่ออก ผู้ที่อ่านข้อความทั้งหมดแทนผู้เข้าร่วมการวิจัยคือ.....
จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นพยาน

ลงชื่อพยาน

(.....)

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่ผู้ให้ความยินยอมมีอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ จะต้องเป็นผู้ปกครองตามกฎหมายเป็นผู้ให้ความยินยอมด้วย หรือผู้ป่วยที่ไม่สามารถแสดงความยินยอมได้ด้วยตนเอง จะต้องเป็นผู้มีอำนาจทำการแทน เป็นผู้ให้ความยินยอม
2. กรณีผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัย ไม่สามารถอ่านหนังสือได้ ให้ผู้วิจัยอ่านข้อความในหนังสือให้ความยินยอมนี้ให้แก่ผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยฟังจนเข้าใจแล้ว และให้ผู้ยินยอมตนให้ทำวิจัยลงนาม หรือพิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือรับทราบ ในการให้ความยินยอมดังกล่าวด้วย

● แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ :

กรณีศึกษา ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

The Study of a Social Welfare provision Guidelines for Thai Older Persons
in Foreign Countries: A Case Study of Federal Republic of Germany

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ผู้วิจัย สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทในแต่ละสถานการณ์ โดยเป็นประเด็นคำถามกว้าง ๆ ไม่มีการเรียงลำดับคำถามตายตัว เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

รหัสผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์
วันที่ เวลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ถูกสัมภาษณ์

- 1) อายุ..... ปี
- 2) เพศ ชาย หญิง
- 3) สถานภาพ โสด สมรส หย่าร้าง หม้าย
- 4) อาชีพ
- 5) รายได้ บาท/เดือน
- 6) ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี..... ปี
- 7) การอยู่อาศัย (ถูกกฎหมาย / ผิดกฎหมาย)
- 8) ท่านเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสวัสดิการสังคม คือ
 - เป็นคนไทยที่อาศัยในต่างประเทศ
 - เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ
 - เป็นผู้ประกอบการไทยในต่างประเทศ
 - เป็นองค์กรอิสระที่ให้ความช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 สถานการณ์และปัญหาของผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี

- 1.1 ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับใคร
- 1.2 ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง ขณะอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี
- 1.3 ท่านคิดว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น มีสาเหตุจากอะไร และมีแนวทางในการแก้ไข ปัญหาอย่างไร
- 1.4 ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมใดบ้าง ที่จัดโดยเครือข่าย/กลุ่มคนไทยในประเทศเยอรมนี
- 1.5 ความพึงพอใจโดยรวมของท่าน ที่มีต่อการพักอาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี
- 1.6 เมื่อท่านเกษียณอายุ ท่านมีความต้องการที่จะอยู่อาศัยที่ประเทศเยอรมนี และ/หรือ ต้องการกลับมาใช้ชีวิตที่ประเทศไทย อย่างไร

ประเด็นที่ 2 ความต้องการทางด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุและคนไทยในเยอรมนี

- 2.1 สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศต้นทาง (ประเทศไทย)
 - ท่านทราบหรือไม่ว่า ผู้สูงอายุไทยมีสิทธิ/สวัสดิการใดบ้าง อย่างไร
 - ท่านสามารถเข้าถึงสิทธิ/สวัสดิการ เหล่านี้ได้หรือไม่ อย่างไร
 - ท่านเคยเข้ารับบริการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการทางสังคมใดบ้าง อย่างไร
- 2.2 สิทธิสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศปลายทาง (ประเทศเยอรมนี)
 - ท่านทราบหรือไม่ว่า ผู้สูงอายุไทยมีสิทธิ/สวัสดิการใดบ้าง อย่างไร
 - ท่านสามารถเข้าถึงสิทธิ/สวัสดิการ เหล่านี้ได้หรือไม่ อย่างไร
 - ท่านเคยเข้ารับบริการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการทางสังคมใดบ้าง อย่างไร
- 2.3 ท่านคิดว่า สิทธิและสวัสดิการสังคมที่ผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศควรได้รับ มีอะไรบ้าง อย่างไร
- 2.4 ท่านคิดว่า หน่วยงานใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ
- 2.5 ท่านคิดว่า ใครเป็นผู้มีบทบาทในการประสานงานด้านสวัสดิการสังคมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้สูงอายุไทยในประเทศเยอรมนี อย่างไร
- 2.6 ท่านคิดว่า กรมกิจการผู้สูงอายุ ควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร ในการให้บริการสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ
- 2.7 ท่านต้องการคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากกรมกิจการผู้สูงอายุในด้านใดบ้าง ในกรณีนี้ที่
 - ท่านต้องการกลับมาใช้ชีวิตวัยเกษียณ ที่ประเทศไทย
 - ท่านต้องการใช้ชีวิตวัยเกษียณ ที่ประเทศเยอรมนี

ประเด็นที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี

3.1 ท่านคิดว่า กิจกรรมใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนี อย่างไร

3.2 ท่านคิดว่า ลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ควรเป็นอย่างไร

3.3 ท่านคิดว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ ได้แก่ อะไรบ้าง และควรแก้ไขอย่างไร

3.4 เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างยั่งยืน ท่านคิดว่า กรมกิจการผู้สูงอายุ ควรมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับผู้สูงอายุไทยในเยอรมนีอย่างไร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

● หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 338/2565E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

- ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยในต่างประเทศ : กรณีศึกษาประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
- ชื่อผู้วิจัยหลัก: นายกัมปนาท บริบูรณ์
- สังกัด: คณะศึกษาศาสตร์
- เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาพบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 2 ธ.ค. 2565
2. โครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 2 ธ.ค. 2565
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 2 ธ.ค. 2565
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 2 ธ.ค. 2565

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-338/2565

วันที่ให้การรับรอง : 02/12/2565

วันหมดอายุใบรับรอง : 02/12/2566

